ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
PRIIT PIKAMÄE
της 4ης Οκτωβρίου 2024[1] [i]

Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-313/23, C-316/23 και C-332/23

Inspektorat kam Visshia sadeben savet

[αιτήσεις του Sofiyski rayonen sad
(πρωτοδικείου Σόφιας, Βουλγαρία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ – Δικαστική επιθεώρηση αρμόδια να προτείνει την κίνηση πειθαρχικής διαδικασίας κατά δικαστών και εισαγγελέων – Διατήρηση των μελών της δικαστικής επιθεώρησης στα καθήκοντά τους και μετά τη λήξη της νόμιμης διάρκειας της θητείας τους – Προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα – Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 – Έννοια του "υπευθύνου επεξεργασίας" – Καθορισμός από το εθνικό δίκαιο των σκοπών και του τρόπου της επεξεργασίας – Ασφάλεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα – Δικαστική αρχή η οποία επιτρέπει στη δικαστική επιθεώρηση να αποκτά πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν τις τραπεζικές καταθέσεις δικαστικών λειτουργών και των μελών των οικογενειών τους»

I. Εισαγωγή

1. Η υπό κρίση υπόθεση παρέχει στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να αποφανθεί, για πρώτη φορά, σχετικά με τη συμβατότητα με το άρθρο 19 ΣΕΕ εθνικής νομοθεσίας βάσει της οποίας επιτρέπεται στα μέλη οργάνου επιθεώρησης του δικαστικού σώματος κατέχοντος αρμοδιότητες σχετικά με πειθαρχικές διαδικασίες που αφορούν τους δικαστές και τους εισαγγελείς να εξακολουθούν να ασκούν τα καθήκοντά τους, de facto και επ' αόριστον, μετά τη λήξη της νόμιμης διάρκειας της θητείας τους.

2. Χάρη στην υπόθεση αυτή, το Δικαστήριο είναι σε θέση να συνεχίσει το έργο του σχετικά με την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679[2], με την αποσαφήνιση, αφενός, της νομολογίας του σχετικά με τον ορισμό από το εθνικό δίκαιο του υπευθύνου επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και, αφετέρου, του αντικειμένου της δικαστικής προσφυγής την οποία προβλέπει το άρθρο 79, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού.

[1] Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

[2] Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ 2016, L 119, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ 2021, L 74, σ. 35) (στο εξής: ΓΚΠΔ).

II. Το νομικό πλαίσιο

A. Το δίκαιο της Ένωσης

3. Κρίσιμα στο πλαίσιο της υπό κρίση υπόθεσης είναι το άρθρο 19 ΣΕΕ, το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης) καθώς και τα άρθρα 4, 5, 32, 33 και 79 του ΓΚΠΔ.

B. Το βουλγαρικό δίκαιο

1. Το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας

4. Το άρθρο 117, παράγραφος 2, του Konstitutsiya na Republika Bulgaria (Συντάγματος της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, στο εξής: βουλγαρικό Σύνταγμα), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, ορίζει τα εξής:

«Η δικαστική εξουσία είναι ανεξάρτητη. Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, οι δικαστές, οι ένορκοι, οι εισαγγελείς και οι ανακριτές υπόκεινται μόνο στον νόμο.»

5. Το άρθρο 132a του βουλγαρικού Συντάγματος, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, προβλέπει τα εξής:

«(1) Συστήνεται όργανο επιθεώρησης στο Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο. Αποτελείται από έναν προϊστάμενο επιθεωρητή και δέκα επιθεωρητές.

(2) Ο γενικός επιθεωρητής εκλέγεται από την Εθνοσυνέλευση με πλειοψηφία των δύο τρίτων των μελών της, για περίοδο πέντε ετών.

(3) Οι επιθεωρητές εκλέγονται από την Εθνοσυνέλευση για περίοδο τεσσάρων ετών, σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στην παράγραφο 2.

(4) Ο γενικός επιθεωρητής και οι επιθεωρητές μπορούν να επανεκλεγούν, αλλά δεν μπορούν να επανεκλεγούν για δύο συνεχόμενες θητείες.

[…]

(6) Η Επιθεώρηση ελέγχει τη δραστηριότητα των αρχών της δικαστικής εξουσίας, χωρίς να θίγει την ανεξαρτησία των δικαστών, των ενόρκων, των εισαγγελέων και των ανακριτών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Η Επιθεώρηση διενεργεί ελέγχους σχετικά με την ακεραιότητα και τις συγκρούσεις συμφερόντων των δικαστών, εισαγγελέων και ανακριτών, σχετικά με τις δηλώσεις περιουσιακών στοιχείων τους και για τον εντοπισμό ενεργειών που βλάπτουν τη φήμη της δικαστικής εξουσίας και εκείνων που συνδέονται με την παραβίαση της ανεξαρτησίας των δικαστών, εισαγγελέων και ανακριτών. Ο γενικός επιθεωρητής και οι επιθεωρητές είναι ανεξάρτητοι και κατά την άσκηση των καθηκόντων τους υπακούουν μόνο στον νόμο.

(7) Η Επιθεώρηση ενεργεί αυτεπαγγέλτως, κατόπιν πρωτοβουλίας πολιτών, νομικών προσώπων και κρατικών φορέων, συμπεριλαμβανομένων των δικαστών, εισαγγελέων και ανακριτών.

[…]

(10) Οι προϋποθέσεις και η διαδικασία που εφαρμόζονται για την εκλογή και την παύση του γενικού επιθεωρητή και των επιθεωρητών, καθώς και η οργάνωση και η λειτουργία του οργάνου επιθεώρησης καθορίζονται από τον νόμο.»

2. Ο νόμος περί της δικαστικής εξουσίας

6. Το άρθρο 46 του Zakon za sadebnata vlast (νόμου περί της δικαστικής εξουσίας) (DV αριθ. 64, της 7ης Αυγούστου 2007) έχει ως εξής:

«Η Εθνοσυνέλευση εκλέγει τον γενικό επιθεωρητή και κάθε έναν από τους επιθεωρητές χωριστά με πλειοψηφία των δύο τρίτων των βουλευτών.»

7. Το άρθρο 54 του νόμου αυτού προβλέπει τα εξής:

«(1) Η Επιθεώρηση

[…]

2. ελέγχει την οργάνωση της κίνησης και της διεξαγωγής των ένδικων διαδικασιών, των διαδικασιών δίωξης από τις εισαγγελικές αρχές και των ερευνών, καθώς και την περάτωση των υποθέσεων εντός των καθορισμένων προθεσμιών·

[…]

6. προτείνει πειθαρχικές κυρώσεις σε βάρος δικαστών, εισαγγελέων, ανακριτών και διοικητικών υπευθύνων της δικαστικής εξουσίας·

7. απευθύνει προειδοποιήσεις, εισηγήσεις και εκθέσεις σε άλλες κρατικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων των δικαστικών αρχών·

8. διενεργεί ελέγχους σχετικά με την ακεραιότητα και τις συγκρούσεις συμφερόντων των δικαστών, εισαγγελέων και ανακριτών, σχετικά με τις περιουσιακές δηλώσεις τους και για τον εντοπισμό ενεργειών που βλάπτουν τη φήμη της δικαστικής εξουσίας και εκείνων που συνδέονται με την παραβίαση της ανεξαρτησίας των δικαστών, εισαγγελέων και ανακριτών·

[…]

15. ελέγχει την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 17, παράγραφος 1, του νόμου περί της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

(2) Κατά τη διενέργεια του ελέγχου που αναφέρεται στην παράγραφο 1, σημείο 15, η Επιθεώρηση εκτελεί τα καθήκοντα και ασκεί τις εξουσίες που προβλέπονται στον νόμο περί της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

[…]»

8. Το άρθρο 175a του νόμου αυτού ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Οι δικαστές, οι εισαγγελείς και οι ανακριτές υποβάλλουν στην [Επιθεώρηση] τις ακόλουθες δηλώσεις:

1. δήλωση περιουσιακών στοιχείων και συμφερόντων σε δύο σκέλη·

2. δήλωση μεταβολής των περιστάσεων σε σχέση με τη δήλωση που αναφέρεται στο σημείο 1, του σκέλους που αφορά τα συμφέροντα που προβλέπονται στο άρθρο 175b, παράγραφος 1, σημεία 11 έως 13, και όσον αφορά την προέλευση των κεφαλαίων σε περίπτωση πρόωρης εξόφλησης χρεών και δανείων.

[…]»

9. Το άρθρο 175b, παράγραφος 4, του ίδιου νόμου προβλέπει τα εξής:

«Οι δικαστές, οι εισαγγελείς και οι ανακριτές δηλώνουν τα περιουσιακά στοιχεία και τα εισοδήματα του/της συζύγου τους ή του προσώπου με το οποίο συμβιώνουν στην πραγματικότητα ως σύζυγοι και των ανήλικων τέκνων τους.»

10. Το άρθρο 175e του νόμου περί της δικαστικής εξουσίας ορίζει τα εξής:

«(1) Εντός έξι μηνών από τη λήξη της προθεσμίας για την υποβολή της δήλωσης, η [Επιθεώρηση] εξακριβώνει την ακρίβεια των δηλωθέντων στοιχείων.

[…]

(6) Η [Επιθεώρηση] μπορεί να αντλήσει πληροφορίες από τα πληροφοριακά συστήματα που αναφέρονται στα άρθρα 56 και 56bis του νόμου περί των πιστωτικών ιδρυμάτων. Ο γενικός επιθεωρητής και οι επιθεωρητές της [Επιθεώρησης] μπορούν να ζητήσουν την άρση του τραπεζικού απορρήτου από το Rayonen sad (πρωτοδικείο) στην περιφέρεια του οποίου το ενδιαφερόμενο πρόσωπο έχει την κατοικία του, εκτός εάν έχει παρασχεθεί η σχετική συγκατάθεση σύμφωνα με το άρθρο 62, παράγραφος 5, σημείο 1, του νόμου περί των πιστωτικών ιδρυμάτων. Η συγκατάθεση παρέχεται ενώπιον της [Επιθεώρησης], εγγράφως, χωρίς βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής από συμβολαιογράφο, σε έντυπο εγκεκριμένο από τον γενικό επιθεωρητή.»

3. Ο νόμος περί των πιστωτικών ιδρυμάτων

11. Ο Zakon za kreditnite institutsii (νόμος περί των πιστωτικών ιδρυμάτων) (DV αριθ. 59, της 21ης Ιουλίου 2006) προβλέπει στο άρθρο 62, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, τα εξής:

«(1) Απαγορεύεται στους τραπεζικούς υπαλλήλους, στα μέλη των οργάνων διαχείρισης και εποπτείας των τραπεζών, στα στελέχη της Εθνικής Τράπεζας της Βουλγαρίας (BNB), στους υπαλλήλους και στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου του Ταμείου εγγυήσεως καταθέσεων, στους εκκαθαριστές, στους προσωρινούς διαχειριστές και στους συνδίκους πτώχευσης, καθώς και σε κάθε άλλο πρόσωπο που απασχολείται σε τράπεζα, να αποκαλύπτουν ή να χρησιμοποιούν για προσωπικό τους όφελος ή προς όφελος των μελών της οικογένειάς τους πληροφορίες που αποτελούν τραπεζικό απόρρητο.

(2) Το τραπεζικό απόρρητο καλύπτει τα γεγονότα και τις περιστάσεις που επηρεάζουν τα υπόλοιπα και τις σχετικές με τους λογαριασμούς και τις καταθέσεις συναλλαγές των πελατών της τράπεζας.

[…]

(5) Εκτός από την BNB, και για τους σκοπούς και υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 56, η τράπεζα μπορεί να παρέχει τις πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 2 σχετικά με μεμονωμένους πελάτες μόνο:

1. με τη συγκατάθεσή τους·

2. δυνάμει απόφασης δικαστηρίου που ελήφθη σύμφωνα με τις παραγράφους 6 και 7·

[…]

(6) Το δικαστήριο μπορεί επίσης να διατάξει τη γνωστοποίηση των πληροφοριών που αναφέρονται στην παράγραφο 2, κατόπιν αιτήματος:

[…]

12. του γενικού επιθεωρητή ή ενός επιθεωρητή της [Επιθεώρησης].

(7) Ο δικαστής του Rayonen sad (πρωτοδικείου), αποφαίνεται, εν συμβουλίω, με αιτιολογημένη απόφαση, επί του αιτήματος περί του οποίου γίνεται λόγος στην παράγραφο 6, το αργότερο εντός 24 ωρών από την παραλαβή της σχετικής αίτησης, διευκρινίζοντας τη χρονική περίοδο την οποία αφορούν οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Η απόφαση του δικαστηρίου δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα.

[…]»

4. Ο νόμος περί της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

12. Το άρθρο 17 του Zakon za zashtita na lichnite danni (νόμου περί της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα) (DV αριθ. 1, της 4ης Ιανουαρίου 2002) προβλέπει τα εξής:

«(1) Η [Επιθεώρηση] παρακολουθεί και ελέγχει τη συμμόρφωση με τον [ΓΚΠΔ], τον παρόντα νόμο και τις πράξεις που σχετίζονται με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οσάκις δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία από:

1. τα δικαστήρια κατά την άσκηση των δικαιοδοτικών καθηκόντων τους ως αρχές της δικαστικής εξουσίας, και

2. την εισαγγελία και τις ανακριτικές αρχές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ως αρχές της δικαστικής εξουσίας για τους σκοπούς της πρόληψης, της ανίχνευσης, της διερεύνησης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων.

[…]»

13. Κατά το άρθρο 39, παράγραφος 1, του ίδιου νόμου:

«Σε περίπτωση προσβολής των δικαιωμάτων του βάσει του [ΓΚΠΔ] και του παρόντος νόμου, το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να προσβάλει τις πράξεις και τις ενέργειες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία ενώπιον δικαστηρίου σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από τον κώδικα διοικητικής δικονομίας.»

III. Τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης, η διαδικασία της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

14. Η Inspektorat kam Visshia sadeben savet (Επιθεώρηση παρά τω Ανωτάτω Δικαστικώ Συμβουλίω, Βουλγαρία, στο εξής: Επιθεώρηση), υπέβαλε, στις 15 Μαΐου 2023, ενώπιον του Sofiyski rayonen sad (πρωτοδικείου Σόφιας, Βουλγαρία) αίτηση για την άρση του τραπεζικού απορρήτου όσον αφορά τα περιουσιακά στοιχεία πλειόνων δικαστικών λειτουργών και των μελών των οικογενειών τους.

15. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι είναι σκόπιμο, πρώτον, να εξακριβωθεί εάν η Επιθεώρηση έχει την αρμοδιότητα προκειμένου να υποβάλει αίτηση για την άρση του τραπεζικού απορρήτου. Συναφώς, διευκρινίζει ότι η εν λόγω αρχή, η οποία συστάθηκε μετά από αναθεώρηση του βουλγαρικού Συντάγματος το 2007, αποτελείται από έναν γενικό επιθεωρητή και δέκα επιθεωρητές οι οποίοι εκλέγονται από το βουλγαρικό κοινοβούλιο για πενταετή και τετραετή, αντίστοιχα, θητεία. Εν προκειμένω, οι θητείες του γενικού επιθεωρητή και όλων των επιθεωρητών έληξαν το 2020 και το κοινοβούλιο δεν εξέλεξε νέα μέλη.

16. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, με απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2022, το Konstitutionen sad (Συνταγματικό Δικαστήριο, Βουλγαρία) έκρινε ότι, ακόμη και όταν λήξει η θητεία τους, τα μέλη της Επιθεώρησης δεν παύουν να ασκούν τα καθήκοντά τους έως ότου εκλεγούν νέα μέλη. Κατόπιν τούτου, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί εάν, με βάση το δίκαιο της Ένωσης, η παράταση των θητειών των μελών της Επιθεώρησης είναι ικανή να θίγει την ανεξαρτησία της οικείας αρχής, δεδομένου ότι έχει την εξουσία να κινεί πειθαρχικές διαδικασίες σε βάρος δικαστών. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστούν τα κριτήρια με βάση τα οποία καθίσταται δυνατό να διαπιστωθεί εάν επιτρέπεται τέτοιου είδους παράταση.

17. Δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς τον ρόλο και τις υποχρεώσεις των εθνικών δικαστηρίων που επιτρέπουν στην Επιθεώρηση να αποκτήσει πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των δικαστικών λειτουργών.

18. Επί του ζητήματος αυτού, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το 2019 δημοσιεύτηκαν στον ιστότοπο της Επιθεώρησης δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούσαν τις διευθύνσεις πλειόνων δικαστών και την ταυτότητα των μελών των οικογενειών τους. Αφού διαπίστωσε ότι τα εν λόγω δεδομένα είχαν διαδοθεί με παράνομο τρόπο, η Komisia za zashtita na lichnite danni (επιτροπή προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, Βουλγαρία), επέβαλε πρόστιμο στην Επιθεώρηση.

19. Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί εάν, εφόσον τυγχάνει εφαρμογής ο ΓΚΠΔ, πρέπει να χαρακτηριστεί ως υπεύθυνος επεξεργασίας κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 7, του εν λόγω κανονισμού. Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο σημειώνει ότι, σύμφωνα με την κρατούσα στη Βουλγαρία ερμηνεία του εθνικού δικαίου, ο έλεγχός του

περιορίζεται στην εξακρίβωση του αν τα πρόσωπα τα οποία αφορά η άρση του τραπεζικού απορρήτου υπέχουν την υποχρέωση να προβούν στη δήλωση που προβλέπεται στον νόμο περί της δικαστικής εξουσίας. Τονίζει ότι εάν αποδοθεί στο επιλαμβανόμενο τέτοιας αίτησης δικαστήριο ο χαρακτηρισμός του υπευθύνου επεξεργασίας, τότε θα πρέπει να μεριμνήσει για την ασφάλεια των δεδομένων σύμφωνα με τα άρθρα 32 έως 34 του ΓΚΠΔ.

20. Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί εάν μια δικαστική αρχή η οποία παραχωρεί σε δημόσιο φορέα την πρόσβαση σε δεδομένα που καλύπτονται από το τραπεζικό απόρρητο μπορεί να θεωρηθεί ως εποπτική αρχή κατά την έννοια του άρθρου 51 του ΓΚΠΔ.

21. Τέλος, κατά το αιτούν δικαστήριο, πρέπει να αποσαφηνιστεί εάν η δικαστική αρχή πρέπει, προτού επιτρέψει την πρόσβαση στα δεδομένα, να βεβαιωθεί ότι τα μέτρα που ελήφθησαν από την Επιθεώρηση επαρκούν προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η επεξεργασία των δεδομένων εκτελείται σύμφωνα με τον νόμο. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί ιδίως εάν, ανεξάρτητα από τον χαρακτηρισμό του ως υπευθύνου επεξεργασίας δεδομένων ή ως εποπτικής αρχής, υποχρεούται να διενεργεί τέτοιους ελέγχους αυτεπαγγέλτως για τους σκοπούς της διασφάλισης της πραγματικής δικαστικής προστασίας που προβλέπεται στο άρθρο 79 του ΓΚΠΔ.

22. Υπό τις συνθήκες αυτές το Sofiyski Rayonen sad (πρωτοδικείο Σόφιας, Βουλγαρία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, [ΣΕΕ], σε συνδυασμό με το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του [Χάρτη], την έννοια ότι το γεγονός ότι αρχή η οποία δύναται να επιβάλλει πειθαρχικές κυρώσεις σε δικαστές και έχει την εξουσία να συλλέγει δεδομένα που αφορούν τα περιουσιακά στοιχεία τους εξακολουθεί να ασκεί τα καθήκοντά της και μετά το πέρας της συνταγματικώς προβλεπόμενης θητείας της, χωρίς σαφώς καθορισμένη ημερομηνία λήξης, συνιστά –αφ' εαυτού ή υπό ορισμένες προϋποθέσεις– παράβαση της υποχρέωσης των κρατών μελών να διασφαλίζουν αποτελεσματικά ένδικα βοηθήματα και μέσα προς τον σκοπό ανεξάρτητου δικαστικού ελέγχου; Αν επιτρέπεται μια τέτοια παράταση των εξουσιών, ποιες είναι οι προϋποθέσεις αυτής;

2) Έχει το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', του [ΓΚΠΔ] την έννοια ότι η δραστηριότητα η οποία συνίσταται στην άρση του τραπεζικού απορρήτου με σκοπό τον έλεγχο των περιουσιακών στοιχείων των δικαστικών λειτουργών,, τα οποία στη συνέχεια δημοσιοποιούνται, αποτελεί δραστηριότητα η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης; Διαφέρει η απάντηση αν η δραστηριότητα αυτή περιλαμβάνει επίσης τη γνωστοποίηση δεδομένων των μελών των οικογενειών των δικαστικών λειτουργών, τα οποία δεν έχουν την ιδιότητα του δικαστικού λειτουργού;

3) Σε περίπτωση κατά την οποία στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα δοθεί η απάντηση ότι έχει εφαρμογή το δίκαιο της Ένωσης, έχει το άρθρο 4, σημείο 7, του ΓΚΠΔ την έννοια ότι δικαστική αρχή η οποία επιτρέπει σε άλλη κρατική αρχή την πρόσβαση στα δεδομένα που αφορούν τα υπόλοιπα των τραπεζικών λογαριασμών των δικαστικών λειτουργών και των μελών των οικογενειών τους καθορίζει τους σκοπούς ή τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και συνιστά, ως εκ τούτου, "υπεύθυνο επεξεργασίας" των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα;

4) Σε περίπτωση κατά την οποία στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα δοθεί η απάντηση ότι έχει εφαρμογή το δίκαιο της Ένωσης και στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα δοθεί αρνητική απάντηση, έχει το άρθρο 51 του ΓΚΠΔ την έννοια ότι δικαστική αρχή η οποία επιτρέπει σε άλλη κρατική αρχή την πρόσβαση στα δεδομένα που αφορούν τα υπόλοιπα των τραπεζικών λογαριασμών των δικαστικών λειτουργών και των μελών των οικογενειών τους είναι επιφορτισμένη με την παρακολούθηση της εφαρμογής του κανονισμού αυτού και πρέπει, επομένως, να χαρακτηρισθεί ως "εποπτική αρχή" όσον αφορά τα δεδομένα αυτά;

5) Σε περίπτωση κατά την οποία στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα δοθεί η απάντηση ότι έχει εφαρμογή το δίκαιο της Ένωσης και στο τρίτο ή στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα δοθεί καταφατική απάντηση, έχουν το άρθρο 32, παράγραφος 1, στοιχείο β′, του ΓΚΠΔ και το άρθρο 57, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του ίδιου κανονισμού, αντίστοιχα, την έννοια ότι δικαστική αρχή η οποία επιτρέπει σε άλλη κρατική αρχή την πρόσβαση στα δεδομένα που αφορούν τα υπόλοιπα των τραπεζικών λογαριασμών των δικαστικών λειτουργών και των μελών των οικογενειών τους υποχρεούται, όταν υπάρχουν πληροφορίες για παραβίαση της ασφάλειας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διαπράχθηκε στο παρελθόν από την αρχή στην οποία πρόκειται να παρασχεθεί πρόσβαση, να ζητεί πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την προστασία των δεδομένων και να εξετάζει την επάρκεια των μέτρων αυτών κατά τη λήψη της αποφάσεώς της για την παροχή της πρόσβασης;

6) Σε περίπτωση κατά την οποία στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα δοθεί η απάντηση ότι έχει εφαρμογή το δίκαιο της Ένωσης, και ανεξαρτήτως των απαντήσεων στο τρίτο και στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, έχει το άρθρο 79, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του [Χάρτη], την έννοια ότι, όταν το εθνικό δίκαιο κράτους μέλους της Ένωσης προβλέπει ότι ορισμένες κατηγορίες δεδομένων μπορούν να γνωστοποιηθούν μόνον κατόπιν αδείας δικαστηρίου, το αρμόδιο προς τούτο δικαστήριο οφείλει, αυτεπαγγέλτως, να εξασφαλίζει δικαστική προστασία στα πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα γνωστοποιούνται, υποχρεώνοντας την αρχή που ζήτησε την πρόσβαση στα δεδομένα και που είναι γνωστό ότι στο παρελθόν παραβίασε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα να παράσχει πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που έχει λάβει και με την αποτελεσματική εφαρμογή τους κατ' εφαρμογήν του άρθρου 33, παράγραφος 3, στοιχείο δ′, του ΓΚΠΔ;»

IV. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

23. Γραπτές παρατηρήσεις υπέβαλαν η Επιθεώρηση, η Βουλγαρική και η Πολωνική Κυβέρνηση καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

V. Ανάλυση

24. Σύμφωνα με σχετικό αίτημα του Δικαστηρίου, οι παρούσες προτάσεις επικεντρώνονται στο πρώτο, στο τρίτο και στο έκτο προδικαστικό ερώτημα.

A. Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

25. Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε αυτό εθνική νομοθεσία ή πρακτική βάσει της οποίας επιτρέπεται στα μέλη Επιθεώρησης, τα οποία διαθέτουν

αρμοδιότητες σε θέματα πειθαρχικών διαδικασιών σε βάρος δικαστών και εισαγγελέων, να εξακολουθούν να ασκούν τα καθήκοντά τους μετά το πέρας της νόμιμης διάρκειας της θητείας τους. Στο πλαίσιο των γραπτών τους παρατηρήσεων, η Βουλγαρική και η Πολωνική Κυβέρνηση καθώς και η Επιθεώρηση κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί σχετικώς και ότι οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως είναι απαράδεκτες. Επιπλέον, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, εναπόκειται στο ίδιο το Δικαστήριο να εξετάσει τις συνθήκες υπό τις οποίες του έχουν υποβληθεί τα ερωτήματα από το εθνικό δικαστήριο, προκειμένου να εξακριβώσει αν έχει αρμοδιότητα ή αν είναι παραδεκτή η αίτηση που του έχει υποβληθεί [3].

1. Επί της αρμοδιότητας

26. Κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα να δώσει απάντηση σε προδικαστικό ερώτημα όταν είναι πρόδηλο ότι η διάταξη του δικαίου της Ένωσης που του υποβλήθηκε προς ερμηνεία δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής [4]. Όταν έννομη κατάσταση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα να αποφανθεί επ' αυτής, οι δε διατάξεις του Χάρτη των οποίων ενδεχομένως γίνεται επίκληση δεν μπορούν να θεμελιώσουν, αφ' εαυτών, την εν λόγω αρμοδιότητα [5].

27. Πρώτον, όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, υπενθυμίζεται ότι, βάσει της διατάξεως αυτής, τα κράτη μέλη καθιερώνουν τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται ο σεβασμός του δικαιώματος των ιδιωτών σε αποτελεσματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης. Επομένως, στα κράτη μέλη απόκειται να προβλέπουν σύστημα ενδίκων βοηθημάτων και μέσων καθώς και διαδικασιών δυνάμενων να διασφαλίσουν τον αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο στους εν λόγω τομείς. Από τη νομολογία του Δικαστηρίου συνάγεται ότι, όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, η διάταξη αυτή αποσκοπεί στο να διασφαλίσει την αποτελεσματική δικαστική προστασία στους «τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης», ανεξαρτήτως της περιπτώσεως στην οποία τα κράτη μέλη εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη [6].

28. Το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ τυγχάνει ιδίως εφαρμογής στην περίπτωση κάθε εθνικού οργάνου δυνάμενου να αποφαίνεται, ως δικαιοδοτικό όργανο, επί ζητημάτων απτομένων της εφαρμογής ή της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης και εμπιπτόντων, επομένως, σε τομείς που διέπονται από το δίκαιο αυτό. Τούτο φαίνεται να συμβαίνει στην περίπτωση του αιτούντος δικαστηρίου, το οποίο δύναται, πράγματι, να κληθεί, ως βουλγαρικό τακτικό δικαστήριο, να αποφανθεί επί ζητημάτων απτομένων της εφαρμογής ή της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης και, ως «δικαστήριο», κατά την οριζόμενη από το δίκαιο της Ένωσης έννοια, εντάσσεται στο βουλγαρικό σύστημα ενδίκων βοηθημάτων και μέσων στους «τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης», κατά το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, οπότε το δικαστήριο αυτό πρέπει να πληροί τις απαιτήσεις περί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Εξάλλου, υπενθυμίζεται ότι, όπως επισημαίνει η Πολωνική Κυβέρνηση, μολονότι η οργάνωση της δικαιοσύνης εντός των κρατών μελών εμπίπτει στην αρμοδιότητά τους, εντούτοις,

[3] Απόφαση της 22ας Μαρτίου 2022, Prokurator Generalny (Πειθαρχικό τμήμα του Ανωτάτου Δικαστηρίου – Διορισμός) (C-508/19, EU:C:2022:201, σκέψη 59).

[4] Απόφαση της 24ης Φεβρουαρίου 2022, Viva Telecom Bulgaria (C-257/20, EU:C:2022:125, σκέψη 123).

[5] Διάταξη της 18ης Απριλίου 2023, Vantage Logistics (C-200/22, EU:C:2023:337, σκέψη 27).

[6] Απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, Miasto Łowicz και Prokurator Generalny (C-558/18 και C-563/18, EU:C:2020:234, σκέψεις 32 έως 33).

κατά την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής, τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από το δίκαιο της Ένωσης και, ειδικότερα, από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ[7].

29. Από τις αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι το αιτούν δικαστήριο έχει επιληφθεί αιτήσεως την οποία υπέβαλαν μέλη της Επιθεώρησης των οποίων η θητεία είχε λήξει προ πολλών ετών για την άρση του τραπεζικού απορρήτου όσον αφορά τα σχετικά με τους τραπεζικούς λογαριασμούς πλειόνων δικαστικών λειτουργών και των μελών των οικογενειών τους δεδομένα. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, λαμβανομένων υπόψη των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων του οικείου οργάνου σε θέματα πειθαρχικών διαδικασιών, η εν λόγω κατάσταση, η νομιμότητα της οποίας έχει επιβεβαιωθεί από το Konstitutsionen sad (Συνταγματικό Δικαστήριο), είναι πιθανό να εγείρει ζητήματα σχετικά με την απαίτηση περί ανεξαρτησίας του δικαστικού συστήματος των κρατών μελών που θέτει το δίκαιο της Ένωσης, γεγονός που δικαιολογεί τα ερωτήματα που υποβάλλονται στο Δικαστήριο. Πάντως, το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο ΣΕΕ, δύναται να εφαρμοστεί στο πλαίσιο διαδικασίας όπου εγείρεται ζήτημα συμβατότητας προς το δίκαιο της Ένωσης μιας διάταξης ή εθνικής πρακτικής η οποία φέρεται να μπορεί να θίξει την ανεξαρτησία των δικαστών. Είναι σημαντικό να επισημανθεί, συναφώς, ότι απόκειται σε κάθε κράτος μέλος, βάσει του προαναφερθέντος άρθρου, να διασφαλίζει ότι το πειθαρχικό καθεστώς που ισχύει για τους δικαστές των εθνικών δικαστηρίων τα οποία εντάσσονται στο εθνικό σύστημα ενδίκων βοηθημάτων και μέσων στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης τηρεί την αρχή της ανεξαρτησίας των δικαστών, προβλέποντας, μεταξύ άλλων, την παρέμβαση οργάνων που πληρούν τα ίδια τις εγγυήσεις οι οποίες είναι συμφυείς με την αποτελεσματική δικαστική προστασία[8].

30. Επισημαίνω ότι η Επιθεώρηση διατείνεται ότι, αντίθετα με όσα εκθέτει το αιτούν δικαστήριο, τα δεδομένα που αφορούν τους τραπεζικούς λογαριασμούς των οικείων δικαστικών λειτουργών, τα οποία αποτελούν το αντικείμενο της κύριας δίκης, δεν χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο των εξουσιών αναφοράς για τη στοιχειοθέτηση της πειθαρχικής τους ευθύνης και ότι δεν έχει την εξουσία να επιβάλει πειθαρχική κύρωση ούτε να κινήσει παρόμοια διαδικασία, τη δε τελευταία αυτήν παρατήρηση διατύπωσαν επίσης η Βουλγαρική Κυβέρνηση και η Επιτροπή. Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο οφείλει να λαμβάνει υπόψη, στο πλαίσιο της κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ των δικαστηρίων της Ένωσης και των εθνικών δικαστηρίων, το πραγματικό και νομοθετικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται τα προδικαστικά ερωτήματα, όπως αυτά εξειδικεύονται στις αποφάσεις περί παραπομπής. Επομένως, η εξέταση της προδικαστικής παραπομπής δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί υπό το πρίσμα της ερμηνείας του εθνικού δικαίου την οποία επικαλείται διάδικος της κύριας δίκης ή η κυβέρνηση κράτους μέλους[9].

[7] Πρβλ. απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, Miasto Łowicz και Prokurator Generalny (C-558/18 και C-563/18, EU:C:2020:234, σκέψεις 34 έως 36). Σημειώνω ότι σε πολλές πρόσφατες αποφάσεις που εγείρουν το ζήτημα της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου να απαντήσει σε ερώτημα σχετικά με το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ [αποφάσεις της 9ης Ιανουαρίου 2024, G. κ.λπ. (Διορισμός δικαστών στα τακτικά δικαστήρια στην Πολωνία) (C-181/21 και C-269/21, EU:C:2024:1, σκέψη 57), της 11ης Απριλίου 2024, Sapira κ.λπ. (C-114/23, C-115/23, C-132/23 και C-160/23, EU:C:2024:290, σκέψη 26), και της 18ης Απριλίου 2024, OT κ.λπ. (Κατάργηση δικαστηρίου) (C-634/22, EU:C:2024:340, σκέψη 24)], το συμπέρασμα είναι καταφατικό μόνο βάσει της τελευταίας αυτής εκτίμησης σχετικά με την οργάνωση της δικαιοσύνης, χωρίς να γίνεται μνεία στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης αυτής και στην προϋπόθεση το εθνικό δικαστήριο το οποίο αφορά η υπόθεση να αποφαίνεται, ως δικαιοδοτικό όργανο, επί ζητημάτων απτομένων της εφαρμογής ή της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης και εμπιπτόντων, επομένως, σε τομείς που διέπονται από το δίκαιο αυτό [απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου) (C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 51)].

[8] Πρβλ. αποφάσεις της 20ής Απριλίου 2021, Repubblika (C-896/19, EU:C:2021:311, σκέψη 39), και της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών) (C-791/19, EU:C:2021:596, σκέψεις 80 και 164).

[9] Πρβλ. αποφάσεις της 30ής Απριλίου 2020, Nelson Antunes da Cunha (C-627/18, EU:C:2020:321, σκέψη 38), και της 8ης Μαΐου 2024, Asociația «Forumul Judecătorilor din România» (Ενώσεις δικαστικών λειτουργών) (C-53/23, EU:C:2024:388, σκέψη 31).

31. Κατά τα λοιπά, δεν αμφισβητείται ότι οι αποφάσεις περί παραπομπής ενέχουν μια εγγενή αντίφαση όσον αφορά, και επ' αυτού και μόνον του ζητήματος, την έκταση των αρμοδιοτήτων της Επιθεώρησης στον τομέα των πειθαρχικών διώξεων κατά δικαστικών λειτουργών. Συνεπώς, καίτοι το Sofiyski rayonen sad (πρωτοδικείο Σόφιας, Βουλγαρία) επικαλείται, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, την εξουσία της Επιθεώρησης να επιβάλλει πειθαρχικές κυρώσεις σε βάρος δικαστών, παραθέτει επίσης το άρθρο 54, παράγραφος 1, σημεία 5 και 6, του νόμου περί της δικαστικής εξουσίας, σύμφωνα με το οποίο η Επιθεώρηση «ειδοποιεί» σε περίπτωση παραβάσεων το αρμόδιο όργανο του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου (στο εξής: ΑΔΣ) και «προτείνει» τέτοιου είδους κυρώσεις, αναφέρει δε την «εξουσία αναφοράς επί πειθαρχικών υποθέσεων» [10] την οποία διαθέτει η Επιθεώρηση, μια αρμοδιότητα που πράγματι περιγράφεται από το όργανο αυτό και τη Βουλγαρική Κυβέρνηση στις αντίστοιχες παρατηρήσεις τους. Ως εκ τούτου, μπορεί να γίνει δεκτό με βεβαιότητα ότι η Επιθεώρηση έχει αρμοδιότητα σε πειθαρχικές διαδικασίες κατά Βούλγαρων δικαστικών λειτουργών, δηλαδή, έχει τουλάχιστον, την αρμοδιότητα να προτείνει την κίνηση πειθαρχικής διαδικασίας με βάση τα διαπιστωθέντα κατά τους ελέγχους που διεξήγαγε πραγματικά περιστατικά, το δε Δικαστήριο οφείλει να λάβει υπόψη το περιεχόμενο των αποφάσεων περί παραπομπής σχετικά με τις ενδεχόμενες πειθαρχικές συνέπειες [11] του ελέγχου των τραπεζικών δεδομένων που λαμβάνονται μετά την άρση του τραπεζικού απορρήτου [12].

32. Όσον αφορά, δεύτερον, το άρθρο 47 του Χάρτη, είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι η αναγνώριση του δικαιώματος αποτελεσματικής προσφυγής, σε συγκεκριμένη περίπτωση, προϋποθέτει ότι το πρόσωπο που το επικαλείται προβάλλει δικαιώματα ή ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ή ότι το πρόσωπο αυτό υπόκειται σε ποινική δίωξη που συνιστά εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη. Πάντως, δεν αμφισβητείται ότι η διαδικασία της κύριας δίκης, αφενός μεν, δεν διεξάγεται κατ' αντιμωλίαν, υπό την έννοια ότι τα πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα αποτελούν το αντικείμενο της αίτησης για τη χορήγηση άδειας πρόσβασης δεν συμμετέχουν σε αυτήν και, ως εκ τούτου, δεν δύνανται να προβάλλουν την προσβολή οποιουδήποτε δικαιώματος, αφετέρου δε, δεν αφορά την άσκηση δίωξης στρεφόμενης κατά των προσώπων αυτών η οποία να συνιστά εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. Υπό τις συνθήκες αυτές, το άρθρο 47 του Χάρτη δεν έχει, αυτό καθεαυτό, εφαρμογή στην υπόθεση της κύριας δίκης. Δεδομένου, όμως, ότι το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ επιβάλλει σε όλα τα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβλέπουν τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται, στους

[10] Βλ. σκέψεις 20 και 48 της απόφασης περί παραπομπής στην υπόθεση C-332/23.

[11] Στην έκθεση της Επιτροπής, της 5ης Ιουλίου 2023, για το κράτος δικαίου στη Βουλγαρία, αναφέρεται ότι από τους δώδεκα ελέγχους ακεραιότητας που διενεργήθηκαν από την Επιθεώρησης το 2022, οι τρεις οδήγησαν σε «πειθαρχική διαδικασία».

[12] Σε κάθε περίπτωση και σύμφωνα με τις υποδείξεις της ίδιας της Επιθεώρησης, ο έλεγχος των δηλώσεων περιουσιακών στοιχείων των δικαστών εμπίπτει στην πολιτική της καταπολέμησης της διαφθοράς, τα δε τραπεζικά δεδομένα συλλέγονται με σκοπό τη διενέργεια ελέγχου ώστε να εξακριβωθεί αν υπάρχει σύμπτωση μεταξύ των περιουσιακών στοιχείων που δηλώνονται από τους δικαστικούς λειτουργούς και τα στοιχεία που καταχωρίζονται, δηλώνονται και πιστοποιούνται σε δημόσια μητρώα. Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Zakon za protivodeystvie na koruptsiata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushestvo (νόμου περί καταπολέμησης της διαφθοράς και περί δήμευσης των παρανόμως αποκτηθέντων περιουσιακών στοιχείων) (DV αριθ. 7 της 19ης Ιανουαρίου 2018, ο οποίος τροποποιήθηκε τελευταία, DV αριθ. 104 της 30ής Δεκεμβρίου 2022), η καταπολέμηση της διαφθοράς πραγματοποιείται, μεταξύ άλλων, με δήλωση των περιουσιακών στοιχείων και των συμφερόντων, τον έλεγχο αυτής, τη διαπίστωση σύγκρουσης συμφερόντων και την επιβολή «κυρώσεων» καθώς και τη δημοσίευση των ονομάτων των προσώπων τα οποία δεν υπέβαλαν δηλώσεις ή των οποίων οι δηλώσεις κρίθηκε ότι ήταν μη σύμφωνες καθώς και των ονομάτων των προσώπων για τα οποία διαπιστώθηκε σύγκρουση συμφερόντων. Ακόμη και αν υποτεθεί ότι οι τυχόν διαπιστωθείσες σχετικά με τη δήλωση συμφερόντων παραβάσεις δεν επαρκούν για να στοιχειοθετηθεί ότι οι οικείοι δικαστικοί λειτουργοί διέπραξαν πειθαρχικά αδικήματα, όπως ισχυρίζεται η Επιθεώρηση, η εφαρμογή τέτοιου είδους κανόνων είναι πιθανό να έχει σημαντικές συνέπειες τόσο σε σχέση με την εξέλιξη της σταδιοδρομίας των δικαστών όσο και σε σχέση με τις συνθήκες διαβίωσής τους, όπερ δικαιολογεί την εφαρμογή, mutatis mutandis, του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, από το οποίο απορρέει η απαίτηση περί ανεξαρτησίας των δικαστών [βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 5ης Ιουνίου 2023, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία και ιδιωτική ζωή των δικαστών) (C-204/21, EU:C:2023:442, σκέψεις 95 έως 97)].

τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, αποτελεσματική δικαστική προστασία, κατά την έννοια, ιδίως, του άρθρου 47 του Χάρτη, η τελευταία αυτή διάταξη πρέπει να λαμβάνεται δεόντως υπόψη για την ερμηνεία του άρθρου αυτού [13].

2. Επί του παραδεκτού

33. Πρέπει να επισημανθεί ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Επιθεώρηση, οι απαιτήσεις του άρθρου 94 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ιδίως οι προβλεπόμενες στο στοιχείο γ' του άρθρου αυτού, πληρούνται εν προκειμένω. Συγκεκριμένα, οι αποφάσεις περί παραπομπής περιλαμβάνουν επαρκείς ενδείξεις που παρέχουν στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να κατανοήσει τους λόγους για τους οποίους το αιτούν δικαστήριο ζητεί την ερμηνεία του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη για τις ανάγκες επίλυσης της διαφοράς της κύριας δίκης. Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν αντιτίθεται στις εν λόγω διατάξεις εθνική διάταξη συνταγματικής ισχύος, όπως η ρύθμιση αυτή ερμηνεύεται από το Konstitutsionen sad (Συνταγματικό Δικαστήριο), και βάσει της οποίας τα μέλη της Επιθεώρησης παραμένουν στα καθήκοντά τους μετά το πέρας της νόμιμης διάρκειας της θητείας τους. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' αυτόν τον τρόπο, να του παρασχεθούν διευκρινίσεις σχετικά με ζήτημα δικονομικής φύσεως το οποίο οφείλει να επιλύσει in limine litis, καθόσον αφορά το εάν νομότυπα έχει επιληφθεί αιτήσεως υποβληθείσας από όργανο που ενεργεί εκτός του νομικού πλαισίου που καθορίζει τη λειτουργία του και, επομένως, την ίδια την αρμοδιότητα του εν λόγω δικαστηρίου να αποφανθεί επί της αιτήσεως του οργάνου αυτού. Όπως προκύπτει δε από τη νομολογία του Δικαστηρίου, προδικαστικά ερωτήματα τα οποία σκοπούν να παράσχουν, κατ' αυτόν τον τρόπο, στο αιτούν δικαστήριο τη δυνατότητα να επιλύσει, in limine litis, δυσχέρειες δικονομικής φύσεως, όπως αυτές που αφορούν τη δική του αρμοδιότητα να εκδικάσει υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιόν του ή, ακόμη, τα έννομα αποτελέσματα που πρέπει ή δεν πρέπει να αναγνωριστούν σε δικαστική απόφαση η οποία είναι δυνατόν να παρακωλύσει τη συνέχιση της εξέτασης μιας τέτοιας υπόθεσης από το εν λόγω δικαστήριο, είναι παραδεκτά δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ [14].

34. Ωστόσο, η ζητούμενη προδικαστική ερμηνεία μπορεί να θεωρηθεί αναγκαία, κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, μόνον αν το αιτούν δικαστήριο έχει τη δυνατότητα να αντλήσει τις συνέπειες της ερμηνείας αυτής κρίνοντας, υπό το πρίσμα της, το νομότυπο της αιτήσεως που φέρεται ενώπιόν του και, κατά περίπτωση, κηρύσσοντας αυτή παράτυπη. Εν προκειμένω, μολονότι από τις αποφάσεις περί παραπομπής δεν προκύπτει ότι, σύμφωνα με τους κανόνες του εθνικού δικαίου, το αιτούν δικαστήριο θα μπορούσε να ενεργήσει κατ' αυτόν τον τρόπο, το περιεχόμενο των παρατηρήσεων της Βουλγαρικής Κυβέρνησης υποδηλώνει ότι τούτο θα μπορούσε να συμβεί. Πράγματι, διευκρινίζεται ότι, στο πλαίσιο του ελέγχου που οφείλει να διενεργήσει βάσει του νόμου περί των πιστωτικών ιδρυμάτων, το αρμόδιο δικαστήριο οφείλει να επαληθεύσει ότι η αίτηση για την άρση τραπεζικού απορρήτου πράγματι προέρχεται από δημόσια αρχή ή δημόσιο φορέα εξουσιοδοτημένο για τον σκοπό αυτόν και, ως εκ τούτου, στην υπόθεση της κύριας δίκης, ότι η αίτηση προέρχεται από τον προϊστάμενο επιθεωρητή ή επιθεωρητές της Επιθεώρησης. Η εν λόγω διευκρίνιση σχετικά με τη φύση των εξουσιών του αρμόδιου δικαστηρίου τείνει προς την επιβεβαίωση ότι το τελευταίο θα μπορούσε να λάβει υπόψη την πιθανή απάντηση του Δικαστηρίου στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα και ότι η

[13] Πρβλ. απόφαση της 22ας Φεβρουαρίου 2022, RS (Αποτελέσματα των αποφάσεων συνταγματικού δικαστηρίου) (C-430/21, EU:C:2022:99, σκέψεις 34 έως 37).

[14] Απόφαση της 13ης Ιουλίου 2023, YP κ.λπ. (Άρση της ποινικής ασυλίας και αναστολή της άσκησης των καθηκόντων δικαστή) (C-615/20 και C-671/20, EU:C:2023:562, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

ερμηνεία των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης η οποία ζητείται με αυτό εξυπηρετεί μια αντικειμενική ανάγκη σε σχέση με απόφαση που θα μπορούσε να λάβει το αιτούν δικαστήριο στην υπόθεση της κύριας δίκης [15].

3. Επί της ουσίας

α) Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

35. Όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, η απαίτηση περί ανεξαρτησίας των δικαστηρίων που απορρέει από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ επιβάλλει να περιβάλλονται οι κανόνες που διέπουν το πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών τις αναγκαίες εγγυήσεις, ώστε να αποφεύγεται κάθε ενδεχόμενο χρήσης του ως συστήματος πολιτικού ελέγχου του περιεχομένου των δικαστικών αποφάσεων. Συναφώς, η θέσπιση κανόνων οι οποίοι ορίζουν, μεταξύ άλλων, ποιες συμπεριφορές συνιστούν πειθαρχικά αδικήματα και ποιες κυρώσεις εφαρμόζονται συγκεκριμένα επ' αυτών, οι οποίοι προβλέπουν την παρέμβαση ανεξάρτητου οργάνου βάσει διαδικασίας που εγγυάται πλήρως τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 47 και 48 του Χάρτη, ιδίως δε τα δικαιώματα άμυνας, και οι οποίοι καθιερώνουν τη δυνατότητα προσβολής των αποφάσεων των πειθαρχικών οργάνων ενώπιον των δικαστηρίων, αποτελεί σύνολο ουσιωδών εγγυήσεων για τη διαφύλαξη της ανεξαρτησίας της δικαστικής εξουσίας. Επιπλέον, δεδομένου ότι αυτή καθεαυτήν η πιθανότητα κίνησης πειθαρχικής έρευνας μπορεί να ασκήσει πίεση στους δικαστές, είναι ζωτικής σημασίας το αρμόδιο για τη διενέργεια των ερευνών και για την άσκηση πειθαρχικής δίωξης όργανο, συμπεριλαμβανομένης της πρότασης για την κίνηση διαδικασίας αυτού του είδους, να ενεργεί, κατά την εκτέλεση της αποστολής του, με αντικειμενικότητα και αμεροληψία και να προφυλάσσεται, για τον λόγο αυτόν, από οποιαδήποτε εξωτερική επιρροή [16].

36. Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς τη συμμόρφωση με την αρχή της ανεξαρτησίας των δικαστών που κατοχυρώνεται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ των εθνικών κανόνων και μιας πρακτικής βάσει των οποίων επιτρέπεται στα μέλη της Επιθεώρησης να εξακολουθούν να ασκούν τη δραστηριότητά τους μετά το πέρας της νόμιμης διάρκειας της θητείας τους που προβλέπεται από το βουλγαρικό Σύνταγμα, και τούτο όσον αφορά την έκταση των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων του εν λόγω οργάνου. Όπως προκύπτει από τις αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς τον κίνδυνο, σε μια τέτοια περίπτωση, άσκησης εξωτερικής επιρροής στις δραστηριότητες της Επιθεώρησης ή αδικαιολόγητης πίεσης από την τελευταία στη δικαστική εξουσία.

37. Όπως και στην περίπτωση της παράτασης της ενεργού δικαστικής υπηρεσίας πέραν του κανονικού ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησης [17], φρονώ ότι απόκειται μόνο στα κράτη μέλη να αποφασίζουν εάν εγκρίνουν ή όχι την παράταση λήξασας θητείας μελών ενός συνταγματικού οργάνου που είναι επιφορτισμένο με τον έλεγχο της δραστηριότητας της δικαστικής εξουσίας, την αξιολόγηση της ακεραιότητας των δικαστικών λειτουργών και των πιθανών συγκρούσεων συμφερόντων τους και, όπου κρίνεται σκόπιμο, την εισήγηση προς το ΑΔΣ για την κίνηση πειθαρχικών διαδικασιών κατά των τελευταίων. Εντούτοις, κατά την επιλογή του αντίστοιχου συνταγματικού προτύπου τους, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να συμμορφώνονται, μεταξύ

[15] Πρβλ. απόφαση της 9ης Ιανουαρίου 2024, G. κ.λπ. (Διορισμός δικαστών στα τακτικά δικαστήρια στην Πολωνία) (C-181/21 και C-269/21, EU:C:2024:1, σκέψεις 69 έως 72).

[16] Πρβλ. απόφαση της 11ης Μαΐου 2023, Inspecția Judiciară (C-817/21, EU:C:2023:391, σκέψη 48 και 49).

[17] Απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου) (C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 110).

άλλων, με την απαίτηση περί ανεξαρτησίας των δικαστηρίων που απορρέει από το άρθρο 2 και το άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ. Συνεπώς, τα κράτη μέλη οφείλουν να μεριμνούν ώστε να αποτρέπεται οποιασδήποτε μορφής υποβάθμιση, υπό το πρίσμα των αξιών του κράτους δικαίου, της νομοθεσίας τους στον τομέα της οργάνωσης της δικαιοσύνης, απέχοντας από τη θέσπιση κανόνων δυνάμενων να θίξουν την ανεξαρτησία των δικαστών [18].

38. Εκτιμώ, συναφώς, ότι η παράταση της θητείας των μελών ενός δικαστικού οργάνου επιθεώρησης του δικαστικού σώματος, η οποία υπαγορεύεται από λόγο γενικού συμφέροντος απορρέοντα από την αναγκαιότητα της θεσμικής συνέχειας, δεν αρκεί, αφ' εαυτής, για να συναχθεί το συμπέρασμα ότι υπάρχει παραβίαση της προαναφερθείσας αρχής της ανεξαρτησίας [19], πολλώ δε μάλλον που οι υπάλληλοι του εν λόγω οργάνου δεν καλούνται να επιλύουν διαφορές ως δικαστές, αλλά να διεξάγουν έρευνες και να προτείνουν την κίνηση πειθαρχικών διώξεων, οπότε δεν πρέπει κατ' ανάγκην να πληρούν όλες τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας που ισχύουν για τους δικαστές [20].

39. Άλλωστε, η παράταση των ληξασών θητειών των μελών της Επιθεώρησης, συνεπεία κωλύματος που ακινητοποίησε την εκλογική διαδικασία διορισμού των διαδόχων τους, έλαβε χώρα σε ένα ιδιαίτερο κανονιστικό πλαίσιο. Εκτός από την έλλειψη οιασδήποτε νομικής βάσης (τόσο για την αρχή της παράτασης όσο και για τη διάρκειά της) [21], πρέπει να επισημανθεί ότι ο προϊστάμενος επιθεωρητής και οι επιθεωρητές μπορούν να επανεκλεγούν, «αλλά όχι για δύο συνεχόμενες θητείες», και ότι, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, «υπόκεινται μόνο στον νόμο». Προκύπτει, επομένως, ότι έλαβε χώρα παράταση των θητειών των μελών ενός συνταγματικού οργάνου του οποίου η νομιμότητα, η οποία απορρέει από αρχική εκλογή για θητείες ορισμένου χρόνου, στηρίζεται πλέον αποκλειστικά σε ένα καταστατικό πλαίσιο και στην τήρηση της αρχής της νομιμότητας, παρόλο που δεν προβλέπεται ούτε συνέχεια μέχρι την παύση της κατάστασης που συνιστά κώλυμα ούτε και άμεση ανανέωση των εν λόγω θητειών. Επιπλέον, το εγειρόμενο με τον τρόπο αυτό ζήτημα περί νομιμότητας της Επιθεώρησης, το οποίο αφορά την εμπιστοσύνη του κοινωνικού συνόλου στο έργο του εν λόγω οργάνου και την αποδοχή των αποφάσεών του, έχει ιδιαίτερη σημασία ένεκα του τρόπου με τον οποίο μπορεί κανείς να απευθυνθεί σε αυτό, δεδομένου ότι η Επιθεώρηση μπορεί να δρα αυτεπαγγέλτως αλλά και κατόπιν «πρωτοβουλίας των πολιτών» ή των δημόσιων αρχών, «συμπεριλαμβανομένων των δικαστών» [22]. Υπό τις συνθήκες αυτές, η de facto και sine die παράταση των θητειών των μελών της Επιθεώρησης είναι πιθανό, κατά τη γνώμη μου, να δημιουργήσει εύλογες ανησυχίες όσον αφορά τη χρήση των εξουσιών και των αρμοδιοτήτων του εν λόγω οργάνου ως μέσου άσκησης πιέσεων στο έργο των δικαστών ή ως μέσου πολιτικού ελέγχου του έργου τους [23].

[18] Απόφαση της 5ης Ιουνίου 2023, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία και ιδιωτική ζωή των δικαστών) (C-204/21, EU:C:2023:442, σκέψη 74).

[19] Πρβλ. απόφαση της 18ης Μαΐου 2021, Asociația «Forumul Judecătorilor din România» κ.λπ. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 και C-397/19, EU:C:2021:393, σκέψη 203). Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι οι υποθέσεις των κύριων δικών διακρίνονται από εκείνη που οδήγησε στην έκδοση της οικείας απόφασης περί απλής μεμονωμένης αναπλήρωσης που προβλέπεται ρητά από την ισχύουσα νομοθεσία, εντός του χρονικού ορίου, χωρίς ένδειξη ή αμφισβήτηση από το αιτούν δικαστήριο σχετικά με τον αντίκτυπο της διάρκειας της παράτασης της εν λόγω θητείας όσον αφορά την απαίτηση περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας των δικαστών και εισαγγελέων.

[20] Πρβλ. απόφαση της 11ης Μαΐου 2023, Inspecția Judiciară (C-817/21, EU:C:2023:391, σκέψη 55).

[21] Ενδεικτικά, υπενθυμίζω ότι, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «[ε]κτός από τις περιπτώσεις εφαρμογής του άρθρου 6, κάθε δικαστής συνεχίζει να ασκεί τα καθήκοντά του μέχρι να αναλάβει καθήκοντα ο διάδοχός του».

[22] Άρθρο 132a του βουλγαρικού Συντάγματος.

[23] Βλ., κατ' αναλογίαν, αποφάσεις της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου) (C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 78), και της 11ης Μαΐου 2023, Inspecția Judiciară (C-817/21, EU:C:2023:391, σκέψη 57).

40. Σε τελική ανάλυση, το αιτούν δικαστήριο είναι εκείνο που θα κληθεί να αποφανθεί επί του ζητήματος αυτού, αφού προβεί στις αναγκαίες προς τούτο εκτιμήσεις. Συγκεκριμένα, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 267 ΣΛΕΕ δεν παρέχει στο Δικαστήριο αρμοδιότητα να εφαρμόζει τους κανόνες του δικαίου της Ένωσης σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, αλλά μόνο να αποφαίνεται επί της ερμηνείας των Συνθηκών και των πράξεων των θεσμικών οργάνων της Ένωσης. Ωστόσο, κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο δύναται, στο πλαίσιο της δικαστικής συνεργασίας την οποία καθιερώνει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ και βάσει των στοιχείων της δικογραφίας, να παράσχει στο εθνικό δικαστήριο τα στοιχεία ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης που θα του ήταν χρήσιμα κατά την εκτίμηση των αποτελεσμάτων των διαφόρων διατάξεων του δικαίου αυτού. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο θα πρέπει να εκτιμήσει τους κινδύνους που συνδέονται με την παράταση της θητείας των μελών της Επιθεώρησης σε σχέση με την απαίτηση περί ανεξαρτησίας των δικαστών και των εισαγγελέων, λαμβανομένης υπόψη της επίμαχης στην κύρια δίκη ρύθμισης αυτής καθεαυτήν και εντός του εθνικού νομικού και πραγματικού πλαισίου στο οποίο αυτή εντάσσεται [24].

41. Όσον αφορά την επίμαχη στην κύρια δίκη ρύθμιση [25] και στον βαθμό που το αιτούν δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο ως προς τις επιπτώσεις της συνέχισης της δραστηριότητας της Επιθεώρησης, μετά τη λήξη της θητείας των μελών της, υπό το πρίσμα της απαίτησης περί ανεξαρτησίας των δικαστών, πρέπει να εξακριβωθεί εάν οι κανόνες που διέπουν την οργάνωση και τη λειτουργία του οργάνου αυτού έχουν διαμορφωθεί με τέτοιον τρόπο ώστε να μην είναι δυνατόν να εγείρουν καμία εύλογη αμφιβολία στους πολίτες όσον αφορά τη χρήση των εξουσιών και των αρμοδιοτήτων του εν λόγω οργάνου ως μέσου άσκησης πιέσεων στο έργο των δικαστών ή ως μέσου πολιτικού ελέγχου του έργου τους. Πράγματι, οι κανόνες αυτοί μπορούν, γενικώς, να επηρεάσουν άμεσα την πρακτική του εν λόγω οργάνου και, επομένως, να αποτρέψουν ή, αντιθέτως, να ευνοήσουν την άσκηση πειθαρχικών διαδικασιών που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την άσκηση πιέσεων στους δικαστές ή την εξασφάλιση του πολιτικού ελέγχου του έργου τους [26].

β) Επί του τρόπου διορισμού και των αρμοδιοτήτων των μελών της Επιθεώρησης

42. Πρώτον, δεν αμφισβητείται ότι οι προϋποθέσεις διορισμού των μελών της Επιθεώρησης αντανακλούν μια άμεση σχέση με τη νομοθετική εξουσία καθόσον εκλέγονται από τους βουλευτές με πλειοψηφία δύο τρίτων. Αυτή η απαίτηση ειδικής πλειοψηφίας αποσκοπεί στον μετριασμό του κινδύνου πολιτικοποίησης των διορισμών και συνεπώς της Επιθεώρησης, με την έννοια ότι μια τέτοια πλειοψηφία απαιτεί, κατ' αρχήν, υπέρβαση των κομματικών συμφερόντων και, επομένως, ομόφωνη επιλογή προσώπων με αναγνωρισμένο επαγγελματικό κύρος. Μια πιο ρεαλιστική προσέγγιση οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η αποτελεσματικότητα του μηχανισμού αυτού, που έχει δημιουργηθεί για να εγγυηθεί την πολιτική ουδετερότητα των κατόχων δημοσίων αξιωμάτων, είναι σχετική, διότι εξαρτάται από το πολιτικό πλαίσιο κάθε χώρας.

43. Συναφώς, από τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει ότι η διαδικασία διορισμού των επιθεωρητών, σε συνάρτηση με τις εξουσίες τους έναντι της δικαστικής εξουσίας, αποτελεί πηγή ανησυχίας τόσο για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη Δημοκρατία μέσω της Νομοθεσίας (γνωστή ως «Επιτροπή της Βενετίας») όσο και για την Επιτροπή [27].

[24] Βλ. κατ' αναλογίαν, απόφαση της 11ης Μαΐου 2023, Inspecția Judiciară (C-817/21, EU:C:2023:391, σκέψεις 58 και 59).

[25] Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι τόσο η Βουλγαρική Κυβέρνηση όσο και η Επιθεώρηση δήλωσαν σαφώς ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη νομοθεσία παρέμεινε αμετάβλητη μετά τη λήξη της θητείας των μελών της τελευταίας.

[26] Πρβλ. απόφαση της 11ης Μαΐου 2023, Inspecția Judiciară (C-817/21, EU:C:2023:391, σκέψη 50 και 51).

[27] Η Επιτροπή παραπέμπει επανειλημμένως, στις παρατηρήσεις της, στις ετήσιες εκθέσεις της σχετικά με το κράτος δικαίου στη Βουλγαρία καθώς και σε διάφορες γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής της Βενετίας.

Συνακόλουθα, η πρώτη επισημαίνει ότι η πλειοψηφία των δύο τρίτων, στο βουλγαρικό πλαίσιο, επιτυγχάνεται συχνά μέσω της κατανομής «ποσοστώσεων» στο πλαίσιο μυστικών πολιτικών διαπραγματεύσεων, πράγμα που σημαίνει ότι, τελικά, κάθε επιθεωρητής είναι πιθανό να έχει ορισμένες πολιτικές υποχρεώσεις έναντι του ενός ή του άλλου κόμματος [28]. Από την άλλη πλευρά, η Επιτροπή τόνισε τις δυσκολίες που συνδέονται με τη διαδικασία επιλογής των υποψηφίων, υπογραμμίζοντας, στην έκθεσή της σχετικά με το κράτος δικαίου στη Βουλγαρία για το έτος 2020, το γεγονός ότι η ίδια η Επιθεώρηση υπέβαλε πρόταση μεταρρύθμισης του νόμου περί της δικαστικής εξουσίας απαιτώντας να προτείνονται ο προϊστάμενος επιθεωρητής και οι επιθεωρητές από άλλα όργανα, όπως είναι οι ολομέλειες του Varhoven kasatsionen sad (Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου, Βουλγαρία) και του Varhoven administrativen sad (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, Βουλγαρία) ή οι γενικές συνελεύσεις δικαστών και επαγγελματικών οργανώσεων, και όχι από τα μέλη του Κοινοβουλίου [29]. Στην έκθεσή της για το έτος 2023, η Επιτροπή σημείωσε την απουσία προόδου όσον αφορά την έγκριση νομοθετικών μεταρρυθμίσεων που αποσκοπούν στη βελτίωση της λειτουργίας της Επιθεώρησης και στην αποφυγή του κινδύνου πολιτικής επιρροής, ιδίως με τη συμμετοχή των δικαστικών οργάνων στην επιλογή των μελών της.

44. Δεύτερον, από το άρθρο 132a, παράγραφος 6, του βουλγαρικού Συντάγματος προκύπτει ότι η αποστολή της Επιθεώρησης, η οποία ενεργεί βάσει αναφορών αλλά και αυτεπαγγέλτως, είναι αντικειμενικά πολύ ευρεία [30]. Σε ένα πλαίσιο που χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη πολυάριθμων μηχανισμών ελέγχου των Βούλγαρων δικαστών, η Επιτροπή της Βενετίας επισημαίνει ότι οι εξουσίες της Επιθεώρησης ορίζονται με γενικό και ανακριβή τρόπο και συχνά αλληλεπικαλύπτονται με εκείνες του ΑΔΣ, με κίνδυνο σφετερισμού και μετατόπισης της πραγματικής εξουσίας από το δεύτερο όργανο στο πρώτο. Τονίζει ότι, εκτός από τις διερευνητικές της αρμοδιότητες, η Επιθεώρηση έχει την ικανότητα να φιλτράρει πειθαρχικές υποθέσεις θέτοντας στο αρχείο τις «ειδοποιήσεις» που της αποστέλλονται σε σχέση με φερόμενη επιλήψιμη συμπεριφορά δικαστικού λειτουργού [31].

γ) Επί του κινδύνου εξωτερικής επιρροής

45. Είναι σκόπιμο να διερευνηθούν οι εγγυήσεις που ενδεχομένως προβλέπονται από την επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης νομοθεσία με σκοπό να διασφαλιστεί η θωράκιση των μελών της Επιθεώρησης έναντι εξωγενών παραγόντων, ιδίως άμεσων ή έμμεσων επιρροών της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας δυνάμενων να κατευθύνουν τις αποφάσεις τους. Όπως ήδη εκτέθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 132a του βουλγαρικού Συντάγματος, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, ο προϊστάμενος επιθεωρητής και οι επιθεωρητές είναι «ανεξάρτητοι και υπόκεινται μόνο στον νόμο». Επισημαίνεται ακόμη ότι η Επιθεώρηση εξετάζει το σχέδιο

[28] Γνωμοδότηση της Επιτροπής της Βενετίας [CDL-AD (2017) 018, σημείο 58]. Η τελευταία διευκρινίζει επίσης ότι ο μηχανισμός ειδικής πλειοψηφίας είναι αναποτελεσματικός όταν το κυβερνητικό κόμμα έχει ήδη τον απαραίτητο αριθμό ψήφων για να επιτύχει από μόνο του την πλειοψηφία.

[29] Στη γνωμοδότησή της [CDL-AD (2017) 018, σημείο 59], η Επιτροπή της Βενετίας συνιστά να δοθεί στα τμήματα του ΑΔΣ η εξουσία να προτείνουν συγκεκριμένο αριθμό υποψηφίων για διορισμό από το Κοινοβούλιο, προκειμένου να αυξηθεί η πολιτική ουδετερότητα των επιθεωρητών.

[30] Όπως συνοψίζεται από την Επιτροπή της Βενετίας στη γνωμοδότησή της [CDL-AD (2017) 018, σημείο 55], το όργανο αυτό είναι αρμόδιο να εξετάζει σχεδόν όλες τις πτυχές των δραστηριοτήτων των δικαστηρίων, των εισαγγελιών, των δικαστών και των εισαγγελέων, και συγκεκριμένα την εσωτερική οργάνωση και τις μεθόδους εργασίας, τη συνοχή της νομολογίας, την οικονομική κατάσταση των δικαστικών λειτουργών, τα περιουσιακά τους στοιχεία, τη συμπεριφορά τους στον ιδιωτικό τομέα.

[31] Γνωμοδότηση της Επιτροπής της Βενετίας [CDL-AD(2017) 018, σημεία 54, 61 έως 66]. Διευκρινίζεται ότι οι αξιολογήσεις του ΑΔΣ και οι επιθεωρήσεις της Επιθεώρησης αφορούν πρακτικά τα ίδια στοιχεία και δεν αποτελούν μέρος μιας ενιαίας διαδοχικής διαδικασίας. Το γεγονός ότι υπάρχει αλληλεπικάλυψη μεταξύ των επιθεωρήσεων, των αξιολογήσεων και των πειθαρχικών διαδικασιών δημιουργεί μια κατάσταση που δικαιολογεί νομοθετική αναθεώρηση ώστε οι αρμοδιότητες της Επιθεώρησης να μη θίγουν τη συνταγματική εξουσία του ΑΔΣ.

προϋπολογισμού της δικαστικής εξουσίας, κατά το μέρος που την αφορά, και το υποβάλλει στο ΑΔΣ [32]. Η Βουλγαρική Κυβέρνηση και η Επιθεώρηση υπογραμμίζουν αμφότερες ότι δεν υπάρχει νομικός μηχανισμός που να επιτρέπει σε οποιαδήποτε κρατική εξουσία, και ιδίως στη νομοθετική εξουσία που είναι υπεύθυνη για τους διορισμούς, να επηρεάζει τις δραστηριότητες της Επιθεώρησης και, ειδικότερα, εκείνες που αποσκοπούν στον έλεγχο των δηλώσεων περιουσιακών στοιχείων των δικαστών. Σύμφωνα με το άρθρο 57 του νόμου περί της δικαστικής εξουσίας, οι έλεγχοι που προβλέπονται στο πλαίσιο ετήσιου προγράμματος διενεργούνται από ομάδες που καθορίζονται με κλήρωση και, όσον αφορά τους ελέγχους που διενεργούνται κατόπιν σχετικής ειδοποίησης, επίσης τυχαία καθορίζονται ο επιθεωρητής και οι εμπειρογνώμονες που τον επικουρούν. Με την επιφύλαξη της επαλήθευσης από το αιτούν δικαστήριο, φαίνεται ότι η Επιθεώρηση διαθέτει, στο πλαίσιο της βουλγαρικής συνταγματικής οργάνωσης, σε ορισμένο βαθμό, οργανωτική, λειτουργική και οικονομική αυτονομία ικανή να προφυλάξει τα μέλη της από τον κίνδυνο άμεσων ή έμμεσων πολιτικών επιρροών.

46. Πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία των αποφάσεων περί παραπομπής, τα μέλη της Επιθεώρηση μπορούν να παυθούν [33]. Στη γνωμοδότηση της Επιτροπής της Βενετίας [CDL-AD (2017) 018, σημεία 58 έως 60] αναφέρεται ότι η εθνική νομοθεσία προβλέπει ότι οι επιθεωρητές, όπως και οι δικαστές, μπορούν να παυθούν πριν από τη λήξη της θητείας τους για «σοβαρή ή συστηματική παράβαση των επίσημων υποχρεώσεων που υπέχουν καθώς και ενέργειες που υπονομεύουν το κύρος του δικαστικού σώματος». Η πρόταση περί παύσης μπορεί να υποβληθεί από το ένα πέμπτο των βουλευτών της Βουλγαρικής Εθνοσυνέλευσης ή από την ολομέλεια του ΑΔΣ. Η Επιτροπή της Βενετίας εκτιμά ότι, εάν η εθνική νομοθεσία μπορεί να εκληφθεί ως εκχωρούσα την τελική απόφαση στη Βουλγαρική Εθνοσυνέλευση, η εν λόγω απόφαση θα έπρεπε να εμπίπτει στις αρμοδιότητες του ΑΔΣ [34].

δ) Επί του κινδύνου κατάχρησης εξουσίας

47. Πρέπει να ληφθούν υπόψη τυχόν εγγυήσεις που ενδεχομένως προβλέπει η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης νομοθεσία, προκειμένου να αποτραπεί ή να παύσει η κατάχρηση εξουσίας εκ μέρους των μελών της Επιθεώρησης [35]. Συναφώς, η προηγούμενη διαπίστωση περί ορισμένης θεσμικής αυτονομίας της Επιθεώρησης, όσο θετική και αν είναι για την προστασία από άμεσες ή έμμεσες επιρροές, καθιστά αναγκαία την ύπαρξη ενός πλαισίου που να ρυθμίζει τις δραστηριότητες του οργάνου αυτού, λαμβανομένων υπόψη της φύσης του, της έκτασης των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων του.

[32] Άρθρο 54 του νόμου περί της δικαστικής εξουσίας.

[33] Άρθρο 132a, παράγραφος 10, του βουλγαρικού Συντάγματος.

[34] Στην απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, Governo della Repubblica italiana (Καθεστώς των Ιταλών ειρηνοδικών) (C-658/18, EU:C:2020:572, σκέψεις 48 και 49), το Δικαστήριο έκρινε ότι η αρχή της ισοβιότητας, της οποίας υπογραμμίζεται η κεφαλαιώδης σημασία, επιτάσσει, ιδίως, να έχουν οι δικαστές τη δυνατότητα να παραμένουν στη θέση τους έως τη συμπλήρωση του υποχρεωτικού ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης ή έως τη λήξη της θητείας τους οσάκις αυτή έχει ορισμένη χρονική διάρκεια. Η εν λόγω αρχή, χωρίς να έχει εντελώς απόλυτο χαρακτήρα, επιδέχεται εξαιρέσεις μόνον εφόσον το δικαιολογούν θεμιτοί και επιτακτικοί λόγοι, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας. Το Δικαστήριο έκρινε ακόμη ότι η εγγύηση της ισοβιότητας των μελών ενός δικαστηρίου απαιτεί οι περιπτώσεις παύσης των μελών του εν λόγω δικαστηρίου να καθορίζονται με ειδική ρύθμιση, μέσω ρητών νομοθετικών διατάξεων που παρέχουν εγγυήσεις οι οποίες υπερβαίνουν τις προβλεπόμενες από τους γενικούς κανόνες του διοικητικού και του εργατικού δικαίου που εφαρμόζονται σε περίπτωση καταχρηστικής παύσης. Καίτοι δεν μπορεί να γίνει μνεία στην αρχή της ισοβιότητας, η συλλογιστική αυτή θα μπορούσε, εντούτοις, να εφαρμοστεί όσον αφορά τα μέλη συνταγματικού οργάνου του οποίου η δραστηριότητα συνδέεται με την άσκηση και την ακεραιότητα της δικαστικής εξουσίας.

[35] Βλ. κατ' αναλογίαν, απόφαση της 11ης Μαΐου 2023, Inspecția Judiciară (C-817/21, EU:C:2023:391, σκέψη 60).

48. Από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει ότι, δυνάμει της επίμαχης στην υπόθεση της κύριας δίκης νομοθεσίας, η Επιθεώρηση υπέχει υποχρέωση διαφάνειας [36] και ότι, ιδίως όσον αφορά τη δραστηριότητα ελέγχου της περιουσίας των δικαστών, προκύπτει, με την επιφύλαξη της σχετικής επαλήθευσης από το αιτούν δικαστήριο, ότι η άσκησή της διέπεται από διάφορες διατάξεις. Η εθνική νομοθεσία επιβάλλει στην Επιθεώρηση να δημοσιεύει στον ιστότοπό της τις δηλώσεις του συνόλου των δικαστικών λειτουργών καθώς και κατάλογο των προσώπων που δεν έχουν υποβάλει εμπρόθεσμα τη δήλωσή τους, ο δε κατάλογος αυτός πρέπει να αφαιρείται από την ιστοσελίδα στο τέλος του ημερολογιακού έτους το οποίο αφορά [37]. Όσον αφορά τους ελέγχους σχετικά με την ακεραιότητα και την πιθανή ύπαρξη σύγκρουσης συμφερόντων, η διαδικασία ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακών στοιχείων των δικαστών υπόκειται σε προθεσμία έξι μηνών. Μολονότι η Επιθεώρηση έχει πράγματι την εξουσία να ζητήσει, από το αρμόδιο δικαστήριο, την άρση του τραπεζικού απορρήτου, προκειμένου να λάβει πληροφορίες σχετικά με τα περιουσιακά στοιχεία και τις κινήσεις των τραπεζικών λογαριασμών δικαστικών λειτουργών, τούτο συμβαίνει μόνο στην περίπτωση που οι τελευταίοι έχουν αρνηθεί την πρόσβαση στα δεδομένα αυτά, ο δε νόμος προβλέπει ρητώς ότι ο σχετικός έλεγχος διενεργείται διά της συγκρίσεως των δηλωθέντων στοιχείων και των ληφθεισών πληροφοριών [38].

49. Εντούτοις, η Επιτροπή της Βενετίας, αφενός, εξέφρασε τη λύπη της για την έλλειψη σαφήνειας της νομοθεσίας σχετικά με τη διεξαγωγή των ελέγχων και τις εξουσίες της Επιθεώρησης, που οδήγησαν, όπως έχει επισημανθεί, σε αλληλεπικάλυψη αρμοδιοτήτων με το ΑΔΣ, και, αφετέρου, συνέστησε να μην είναι οι εξουσίες έρευνας των επιθεωρητών απεριόριστες, αλλά να υπόκεινται στον έλεγχο μιας ανεξάρτητης αρχής, για παράδειγμα, του ΑΔΣ [39]. Υπογράμμισε συγκεκριμένα τον σημαντικό ρόλο του προϊσταμένου επιθεωρητή, ο οποίος λαμβάνει απόφαση για τον καθορισμό της διαδικασίας επιθεώρησης και παρέχει συνολικές οργανωτικές και μεθοδολογικές κατευθυντήριες γραμμές για τη λειτουργία της Επιθεώρησης, δηλαδή την εξουσία θέσπισης κανόνων γενικού χαρακτήρα που η Επιτροπή της Βενετίας συνιστά να ανατίθενται σε άλλη οντότητα. Υπογραμμίζεται ότι ο προϊστάμενος επιθεωρητής έχει το δικαίωμα να διατάξει έκτακτες επιθεωρήσεις με βάση καταγγελίες που υποβάλλονται κατά δικαστών από ιδιώτες και πλέον εκείνων που έχουν προγραμματιστεί ετησίως, και να ορίζει τον σκοπό και τις προθεσμίες τους. Επιπλέον, ο προϊστάμενος επιθεωρητής μπορεί να «ασκεί έλεγχο στο έργο των επιθεωρητών» σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και όπως προκύπτει, πράγμα το οποίο απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να επαληθεύσει, συνιστά δευτεροβάθμιο όργανο σε σχέση με τους επιθεωρητές, έχον την εξουσία να μεταρρυθμίζει ή να τροποποιεί τις «εκθέσεις επιθεώρησης» κατόπιν αντιρρήσεων που του απευθύνει ο δικαστής που υποβάλλεται σε έλεγχο [40].

50. Υπενθυμίζω, συναφώς, ότι η συγκέντρωση σημαντικών εξουσιών στα χέρια του υπευθύνου ενός οργάνου που είναι αρμόδιο για τη διεξαγωγή των ερευνών και που μετέχει στην άσκηση πειθαρχικής δίωξης μπορεί, στο μέτρο που του παρέχει στην πράξη ευρεία ευχέρεια κατά την κίνηση ή μη, με αρχειοθέτηση των ειδοποιήσεων, πειθαρχικών διαδικασιών κατά των δικαστών, να διευκολύνει τη χρησιμοποίηση, από τον εν λόγω υπεύθυνο, του πειθαρχικού καθεστώτος των δικαστών προκειμένου να επηρεάσει το έργο τους. Επομένως, ρύθμιση που παρέχει στον

[36] Το όργανο αυτό πρέπει να παρουσιάζει κάθε χρόνο έκθεση δραστηριοτήτων την οποία υποβάλλει στην ολομέλεια του ΑΔΣ και να παρέχει δημόσιες πληροφορίες για τις δραστηριότητές του, δημοσιεύοντας, μεταξύ άλλων, την ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων του στην ιστοσελίδα του (άρθρο 132a, παράγραφοι 8 και 9, του βουλγαρικού Συντάγματος και άρθρο 54, παράγραφοι 12 και 14, του νόμου περί της δικαστικής εξουσίας).

[37] Άρθρο 175c του νόμου περί της δικαστικής εξουσίας.

[38] Άρθρο 175e, παράγραφος 6 και άρθρο 175f, παράγραφος 1, του νόμου περί της δικαστικής εξουσίας. Οι πληροφορίες που λαμβάνονται με τον τρόπο αυτό δεν υπόκεινται σε δημοσίευση σύμφωνα με τις υποδείξεις που παρέχει η Επιθεώρηση, τα μέλη της οποίας υπέχουν, εξάλλου, υποχρέωση εμπιστευτικότητας βάσει του άρθρου 20 του νόμου περί της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

[39] Γνωμοδότηση της Επιτροπής της Βενετίας [CDL-AD (2017) 018, σημεία 61 έως 72].

[40] Γνωμοδότηση της Επιτροπής της Βενετίας [CDL-AD (2017) 018, σημεία 69, 70 και 73].

υπεύθυνο του οργάνου αυτού εξουσίες όπως αυτές που απονέμει η επίμαχη στην κύρια δίκη νομοθεσία στον προϊστάμενο επιθεωρητή θα μπορούσε να δημιουργήσει στους πολίτες εύλογη αμφιβολία όσον αφορά τη χρησιμοποίηση των εξουσιών και των αρμοδιοτήτων του εν λόγω οργάνου ως μέσου άσκησης πιέσεων στο έργο των δικαστών ή ως μέσου πολιτικού ελέγχου του έργου τους [41].

51. Το ζήτημα της ύπαρξης ρυθμιστικού πλαισίου των δραστηριοτήτων της Επιθεώρησης συνεπάγεται τον έλεγχο της ύπαρξης πιθανών εγγυήσεων αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας προς όφελος των οικείων δικαστικών λειτουργών. Πρέπει να διαπιστωθεί, εν προκειμένω, ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη διαδικασία άρσης του τραπεζικού απορρήτου δεν διεξάγεται κατ' αντιμωλίαν, ότι ο έλεγχος που διενεργεί το αρμόδιο δικαστήριο είναι, τουλάχιστον, περιορισμένος και ότι η απόφασή του δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα [42]. Παρατηρείται ωστόσο ότι στις αποφάσεις περί παραπομπής γίνεται μνεία στο άρθρο 175h του νόμου περί της δικαστικής εξουσίας, το οποίο προβλέπει τη δυνατότητα των ενδιαφερομένων να παρέχουν γραπτές εξηγήσεις και αποδεικτικά στοιχεία κατά τον διενεργηθέντα από την Επιθεώρηση έλεγχο των δηλωθέντων στοιχείων κατόπιν της κοινοποίησης των δεδομένων που αφορούν τα υπόλοιπα και τις κινήσεις κεφαλαίων στους τραπεζικούς λογαριασμούς των εν λόγω προσώπων. Η Επιτροπή της Βενετίας σημειώνει ότι τα αποτελέσματα μιας επιθεώρησης διατυπώνονται γραπτώς και υποβάλλονται στον οικείο δικαστή, ο οποίος μπορεί να υποβάλει αντιρρήσεις στον προϊστάμενο επιθεωρητή, ο οποίος με τη σειρά του πρέπει να δώσει αιτιολογημένη απάντηση [43].

ε) Επί της πρακτικής της Επιθεώρησης

52. Βασίμως λαμβάνει επίσης υπόψη το αιτούν δικαστήριο τον τρόπο με τον οποίο το εν λόγω όργανο εκπληρώνει την εκ του Συντάγματος αποστολή του και με τον οποίο ασκεί τις διάφορες αρμοδιότητές του, ιδίως αν το όργανο αυτό πράττει τα ανωτέρω, μετά τη λήξη της θητείας των μελών του, κατά τρόπο δυνάμενο να προκαλέσει αμφιβολία ως προς την ανεξαρτησία του έναντι της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας [44].

53. Από τα ερωτήματα των αιτήσεων προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι το μόνο περιστατικό που επισήμανε το αιτούν δικαστήριο σε σχέση με τις δραστηριότητες της Επιθεώρησης αφορά την παράτυπη δημοσίευση, το 2019, στον ιστότοπο της τελευταίας, δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πλειόνων δικαστικών λειτουργών, για την οποία της επιβλήθηκε πρόστιμο. Εκτός από το γεγονός ότι το περιστατικό αυτό προηγείται της παράτασης των επίμαχων θητειών, δεν μπορεί να αναλυθεί ως ένδειξη εξωτερικής επιρροής, άμεσης ή έμμεσης, των αρχών της εκτελεστικής ή της νομοθετικής εξουσίας ή ως ένδειξη κατάχρησης εξουσίας από τα μέλη της Επιθεώρησης με αντικείμενο ή αποτέλεσμα την άσκηση πιέσεων σε όσους έχουν καθήκον να κρίνουν ή να ασκούν πολιτικό έλεγχο του έργου τους. Πράγματι, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, η προσαπτόμενη δημοσίευση ήταν αποτέλεσμα μεμονωμένης αθέτησης εκ μέρους υπαλλήλου της Επιθεώρησης, που δεν είναι ούτε ο προϊστάμενος επιθεωρητής ούτε επιθεωρητής, με τον ενδιαφερόμενο, ο οποίος είχε παραλείψει να προβεί προηγουμένως σε ανωνυμοποίηση των δεδομένων, να έχει απολυθεί ως εκ του λόγου τούτου.

[41] Πρβλ. απόφαση της 11ης Μαΐου 2023, Inspecția Judiciară (C-817/21, EU:C:2023:391, σκέψη 56 και 57).

[42] Άρθρο 62, παράγραφος 7, του νόμου περί των πιστωτικών ιδρυμάτων.

[43] Γνωμοδότηση της Επιτροπής της Βενετίας [CDL-AD (2017) 018, σημείο 73].

[44] Πρβλ. απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, A. K. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου) (C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 144).

στ) Επί της διάρκειας της παράτασης των θητειών

54. Μεταξύ των κρίσιμων στοιχείων του εθνικού νομικού και πραγματικού πλαισίου που πρέπει να λάβει υπόψη το αιτούν δικαστήριο συγκαταλέγεται η διάρκεια της παράτασης των θητειών, εν προκειμένω άνω των τριών ετών κατά τον χρόνο υποβολής της σχετικής αίτησης σε αυτό. Συναφώς, απαντώντας στις εκτιμήσεις του αιτούντος δικαστηρίου περί του ότι η Επιθεώρηση εξακολουθεί να ασκεί τα καθήκοντά της «χωρίς σαφώς καθορισμένη ημερομηνία λήξης», η Βουλγαρική Κυβέρνηση και η Επιθεώρηση υπενθύμισαν ότι το Konstitutsionen sad (Συνταγματικό Δικαστήριο) επισήμανε σαφώς, σε απόφαση που εξέδωσε το 2022, ότι η διάρκεια της άσκησης των καθηκόντων των μελών της εξαρτάται από την επέλευση συγκεκριμένου μελλοντικού γεγονότος, δηλαδή «μέχρι την εκλογή από την Εθνοσυνέλευση του προϊσταμένου επιθεωρητή ή των επιθεωρητών».

55. Δεν αμφισβητείται ότι τα μέλη της Επιθεώρησης συνεχίζουν να ασκούν τα καθήκοντά τους μετά τη λήξη της θητείας τους λόγω της αδυναμίας της Εθνοσυνέλευσης να εκλέξει, το 2020, τους διαδόχους τους. Ωστόσο, από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο δεν προκύπτει κανένα στοιχείο με βάση το οποίο να μπορεί να θεωρηθεί ότι η κατάσταση αυτή θα διορθωθεί στο (εγγύς) μέλλον. Ενδεικτικά επισημαίνεται ότι, εκτός από την έλλειψη νομικού μηχανισμού προς αποφυγή «μπλοκαρίσματος» της διαδικασίας διορισμού, ο οποίος να συνίσταται στη μείωση της απαιτούμενης ειδικής πλειοψηφίας ή στη μεταβίβαση της αρμοδιότητας διορισμού σε ουδέτερη οντότητα, υπάρχουν τουλάχιστον άλλες πέντε ανεξάρτητες αρχές ελέγχου στις οποίες τα μέλη συνεχίζουν να ασκούν καθήκοντα αν και η θητεία τους έχει λήξει[45]. Κατά συνέπεια, προκύπτει, υπό την επιφύλαξη της σχετικής επαλήθευσης από το αιτούν δικαστήριο, ότι η διάρκεια της άσκησης των καθηκόντων των επιθεωρητών, μετά τη λήξη της θητείας τους, εξαρτάται από μελλοντικό γεγονός που επέρχεται σε ακαθόριστο χρόνο, γεγονός που δικαιολογεί τον χαρακτηρισμό της διάρκειας της παράτασης των επίμαχων θητειών ως αόριστης. Πάντως, όσο ανησυχητική είναι αδιαμφισβήτητα μια οφειλόμενη στο «μπλοκάρισμα» της διαδικασίας διορισμού αναστολή των δραστηριοτήτων της Επιθεώρησης για παρόμοια διάρκεια, άλλο τόσο ανησυχητική είναι και μια επ' αόριστον παράταση της θητείας των μελών της.

56. Φρονώ, πράγματι, ότι οι θεμιτές ανησυχίες που εκτέθηκαν παραπάνω σχετικά με την επιλογή των υποψηφίων για τις θέσεις των επιθεωρητών, τον τρόπο διορισμού των ενδιαφερομένων, την ενδεχόμενη παύση τους από το ένα πέμπτο των βουλευτών, την αλληλεπικάλυψη των αρμοδιοτήτων της Επιθεώρησης και του ΑΔΣ λόγω ανακρίβειας της ισχύουσας νομοθεσίας και της έκτασης των εξουσιών του προϊσταμένου επιθεωρητή, εντείνονται από το γεγονός ότι τα μέλη της Επιθεώρησης συνεχίζουν τις δραστηριότητές τους βάσει θητείας η οποία έχει λήξει από τον Ιανουάριο ή τον Φεβρουάριο του 2020[46]. Ανεξαρτήτως της έλλειψης, στη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο, συγκεκριμένου παραδείγματος ελέγχου ή πρότασης πειθαρχικής διαδικασίας που να είναι ικανή να προκαλέσει φόβους εξωτερικής επιρροής ή κατάχρησης

[45] Βλ. έκθεση της Επιτροπής σχετικά με το κράτος δικαίου στη Βουλγαρία για τα έτη 2022 και 2023. Αξίζει να σημειωθεί ότι παρόμοια κατάσταση είχε δημιουργηθεί σχετικά με τον πρώην προϊστάμενο επιθεωρητή του οποίου η θητεία παρατάθηκε de facto κατά δύο χρόνια και να υπομνησθεί ότι οι νομοθετικές ή συνταγματικές μεταρρυθμίσεις σχετικά με την τροποποίηση της σύνθεσης της Επιθεώρησης παρέμειναν απλές σκέψεις.

[46] Αυτό παρατηρεί ουσιαστικά και η Επιτροπή στην έκθεση σχετικά με το κράτος δικαίου στη Βουλγαρία για το έτος 2022, ενώ συσχετίζει τη διαπίστωσή της με τα συμπεράσματά της για την αύξηση των ανησυχιών σχετικά με τη λειτουργία και τη σύνθεση του ΑΔΣ, μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο των πειθαρχικών διαδικασιών.

εξουσίας από την Επιθεώρηση, η διατήρηση της λειτουργίας ενός τέτοιου οργάνου, χωρίς ακριβές και συγκεκριμένο χρονικό όριο, απλώς αυξάνει τον κίνδυνο επέλευσης τέτοιου συμβάντος [47].

57. Εκτός από τις αβεβαιότητες σχετικά με την εξέλιξη της ατομικής κατάστασης των μελών της Επιθεώρησης, η εκ των προτέρων επ' αόριστον παράταση της θητείας των ενδιαφερομένων, χωρίς να καταβάλλεται η δέουσα επιμέλεια προκειμένου να εξαλειφθεί εν ευθέτω χρόνω το «μπλοκάρισμα» στη διαδικασία ανανέωσης των μελών του εν λόγω οργάνου, έχει ως αποτέλεσμα να καθιστά άνευ αντικειμένου τον συνταγματικό μηχανισμό που τη διέπει και, δεδομένης της σύνθεσης και λειτουργίας της Επιθεώρησης, δύναται να προκαλέσει στους πολίτες εύλογες αμφιβολίες ως προς τη θωράκισή της έναντι εξωγενών παραγόντων, ειδικότερα δε έναντι της άμεσης ή έμμεσης άσκησης επιρροής εκ μέρους της νομοθετικής εξουσίας, αλλά και ως προς την ουδετερότητά της έναντι των αντιπαρατιθέμενων συμφερόντων και, ως εκ τούτου, δύναται να έχει ως αποτέλεσμα να μη δίδεται η εντύπωση φαινομενικής ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, στοιχείο που μπορεί να θίξει την εμπιστοσύνη την οποία πρέπει να εμπνέει η δικαιοσύνη στους πολίτες στο πλαίσιο μιας δημοκρατικής κοινωνίας [48]. Σε μια τέτοια περίπτωση, η Επιθεώρηση δεν μπορεί να εκληφθεί ως δυνάμενη να λειτουργήσει, υπό οιεσδήποτε συνθήκες, υπεράνω κάθε υποψίας μεροληψίας [49].

58. Η παράταση των θητειών των μελών ενός οργάνου όπως της Επιθεώρησης θα πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να επιτρέπεται μόνον κατ' εξαίρεση και για μεταβατική περίοδο, πράγμα που προϋποθέτει την επιστροφή στην κανονικότητα το συντομότερο δυνατόν και, επομένως, δύσκολα συμβιβάζεται με την αυστηρή επιβολή της αρχής της συνέχειας, η οποία δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα, επί ποινή παραβίασης της αρχής της αναλογικότητας, τη δυνατότητα επ' αόριστον παράτασης θητείας που έχει λήξει και, στην περίπτωση αυτή, μη άμεσης ανανέωσης. Η αποδεδειγμένη άνω των τριών ετών παράταση των θητειών των μελών της Επιθεώρησης χωρίς εύλογη προοπτική απεμπλοκής της διαδικασίας διορισμών σε σύντομο χρονικό διάστημα δεν έχει έκτακτο ή μεταβατικό χαρακτήρα. Προσθέτω, τέλος, ότι η διαιώνιση του υφιστάμενου καθεστώτος λειτουργίας δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να αποτελέσει κίνητρο υπευθυνότητας για μια πολιτική εξουσία η οποία δεν εκπληρώνει τη θεσμική αποστολή της και η οποία επιδιώκει, όταν το κρίνει αναγκαίο, να διατηρεί στη θέση τους πρόσωπα με συγγενείς πολιτικές ιδέες και να αποφεύγει την ανανέωση της συνθέσεως της Επιθεωρήσεως βάσει ενός πιο ανοιχτού τρόπου επιλογής υποψηφίων.

59. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε νομοθεσία η οποία, όπως ερμηνεύεται από την εθνική νομολογία, επιτρέπει στα μέλη ενός οργάνου, τα οποία εκλέγονται από το Κοινοβούλιο για προκαθορισμένης διάρκειας και μη ανανεώσιμες διαδοχικά θητείες και στα οποία έχει ανατεθεί η εξουσία να ελέγχουν τις δραστηριότητες και την ακεραιότητα των δικαστών και των εισαγγελέων καθώς και να προτείνουν την κίνηση πειθαρχικών διώξεων σε βάρος των τελευταίων, να εξακολουθούν να ασκούν de facto και επ' αόριστον τα καθήκοντά τους πέραν της λήξης της θητείας τους, χωρίς να καταβάλλεται η δέουσα επιμέλεια προκειμένου να εξαλειφθεί βραχυπρόθεσμα το κώλυμα που ακινητοποιεί τη

[47] Στην απόφαση της 8ης Απριλίου 2014, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (C-288/12, EU:C:2014:237, σκέψεις 52 και 53), σχετικά με εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία έθετε πρόωρα τέρμα στη θητεία του υπευθύνου αρχής ελέγχου όσον αφορά την προστασία των δεδομένων, το Δικαστήριο έκρινε ότι η λειτουργική ανεξαρτησία δεν αρκεί για να προστατεύσει την εν λόγω αρχή ελέγχου από κάθε εξωτερική επιρροή και ότι απλώς και μόνον ο κίνδυνος οι εποπτεύουσες κρατικές αρχές να μπορούν να ασκήσουν πολιτική επιρροή επί των αποφάσεων των αρχών ελέγχου αρκεί για να εμποδίσει την ανεξάρτητη άσκηση των καθηκόντων τους.

[48] Πρβλ. απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, A. K. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου) (C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 153).

[49] Βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 8ης Απριλίου 2014, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (C-288/12, EU:C:2014:237, σκέψη 55).

διαδικασία ανανέωσης των μελών του εν λόγω οργάνου, οσάκις η εν λόγω νομοθεσία δεν έχει διαμορφωθεί κατά τρόπον ώστε να μην είναι δυνατόν να εγείρεται καμία εύλογη αμφιβολία στους πολίτες όσον αφορά τη χρησιμοποίηση των εξουσιών και των αρμοδιοτήτων του εν λόγω οργάνου ως μέσου άσκησης πιέσεων στο έργο των δικαστών και των εισαγγελέων ή ως μέσου πολιτικού ελέγχου του έργου τους.

Β. Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

60. Με το τρίτο προκαταρκτικό ερώτημα ζητείται από το Δικαστήριο να διευκρινίσει εάν ένα δικαστήριο το οποίο επιτρέπει σε δημόσια αρχή να αποκτήσει πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν τις τραπεζικές καταθέσεις δικαστικών λειτουργών και των μελών των οικογενειών τους, καθορίζει τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας και μπορεί, ως εκ τούτου, να χαρακτηριστεί ως «υπεύθυνος επεξεργασίας» κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 7, του ΓΚΠΔ.

61. Για να δοθεί απάντηση σε αυτό το ερώτημα, είναι απαραίτητο να προσδιοριστούν τα βασικά χαρακτηριστικά και ο τόπος όπου θα διεξαχθεί η επίμαχη στη διαφορά της κύριας δίκης πράξη «επεξεργασίας» των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα [50].

62. Ως εκ τούτου, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η έννοια της «επεξεργασίας» περιλαμβάνει κάθε πράξη που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως, μεταξύ άλλων, η «συλλογή», η «αναζήτηση πληροφοριών», η «χρήση», η «κοινολόγηση με διαβίβαση», η «διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης». Επιπλέον, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να περιλαμβάνει μία ή περισσότερες πράξεις, καθεμιά από τις οποίες μπορεί να αφορά διαφορετικά στάδια της συγκεκριμένης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα [51].

63. Από τις αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι η δικαστική αρχή επιτρέπει την κοινοποίηση από τράπεζα στην Επιθεώρηση στοιχείων που αφορούν τους λογαριασμούς και τις καταθέσεις δικαστικών λειτουργών και των μελών των οικογενειών τους. Αυτά τα στοιχεία, τα οποία διατηρούνταν από την τράπεζα, στη συνέχεια συλλέγονται, αναζητούνται και χρησιμοποιούνται από την Επιθεώρηση για τους σκοπούς της ανίχνευσης τυχόν περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων. Εξ αυτών συνάγεται ότι το γεγονός ότι τίθενται στη διάθεσή της, με άδεια της δικαστικής αρχής, πληροφορίες που καλύπτονται από το τραπεζικό απόρρητο εκλαμβάνεται ως πράξη επεξεργασίας, η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο διαδικασίας αποτελούμενης από διάφορα στάδια, στα οποία μετέχουν διαδοχικά η τράπεζα, η δικαστική αρχή και η Επιθεώρηση.

64. Κατόπιν των προεκτεθέντων, πρέπει να διαπιστωθεί εάν το δικαστήριο το οποίο επιτρέπει την κοινοποίηση των εν λόγω δεδομένων μπορεί να χαρακτηριστεί ως «υπεύθυνος επεξεργασίας» κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 7, του ΓΚΠΔ.

[50] Πρέπει να διευκρινιστεί ότι η έννοια του «υπευθύνου επεξεργασίας» προϋποθέτει την ύπαρξη «επεξεργασίας» δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Πρβλ. απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 2024, Βελγικό Δημόσιο (Επεξεργασία δεδομένων από επίσημη εφημερίδα) (C-231/22, EU:C:2024:7, σκέψη 26).

[51] Απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Fashion ID (C-40/17, EU:C:2019:629, σκέψη 72). Επισημαίνω, χάριν πληρότητας, ότι η απόφαση αυτή αφορά την ερμηνεία της έννοιας της «επεξεργασίας», όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ 1995, L 281, σ. 31). Καίτοι αυτή η οδηγία δεν ισχύει πλέον και έχει αντικατασταθεί από τον ΓΚΠΔ, εντούτοις, η ερμηνεία που δόθηκε από το Δικαστήριο εξακολουθεί να είναι λυσιτελής στο πλαίσιο της εφαρμογής του τελευταίου. Πράγματι, ο ορισμός αυτής της έννοιας παραμένει πανομοιότυπος στα δύο νομοθετικά κείμενα, με εξαίρεση τυπικές και ήσσονος σημασίας τροποποιήσεις.

65. Επ' αυτού πρέπει να υπομνησθεί ότι ο σκοπός τον οποίο επιδιώκει ο ΓΚΠΔ, όπως απορρέει από το άρθρο 1 καθώς και από τις αιτιολογικές σκέψεις 1 και 10 αυτού, συνίσταται, μεταξύ άλλων, στη διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων των φυσικών προσώπων, και ειδικότερα του δικαιώματός τους στην ιδιωτική ζωή έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 8, παράγραφος 1, του Χάρτη και στο άρθρο 16, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Για τον σκοπό αυτόν, ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να προσδώσει ευρύ ορισμό [52] στην έννοια του «υπευθύνου επεξεργασίας», προκειμένου να διασφαλίσει την πλήρη και αποτελεσματική προστασία των υποκειμένων των δεδομένων [53].

66. Η έννοια του «υπευθύνου επεξεργασίας» είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τον έλεγχο που ασκεί ένα πρόσωπο ή μια οντότητα επί της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα [54]. Ειδικότερα, το άρθρο 4, παράγραφος 7, του ΓΚΠΔ ορίζει ως «υπεύθυνο επεξεργασίας» το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, τη δημόσια αρχή, υπηρεσία ή άλλον φορέα που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα [55]. Στο εν λόγω άρθρο προβλέπεται επίσης ότι, όταν οι σκοποί και ο τρόπος της επεξεργασίας καθορίζονται, μεταξύ άλλων, από το δίκαιο κράτους μέλους, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια για τον ορισμό του μπορούν να προβλέπονται από το δίκαιο του κράτους μέλους.

67. Επομένως, από τη διατύπωση του άρθρου αυτού προκύπτει ότι ο προσδιορισμός του υπευθύνου επεξεργασίας βασίζεται σε δύο μεθόδους. Συγκεκριμένα, πρέπει να εξετάζεται αν ένα νομικό πρόσωπο ή μια οντότητα καθορίζουν, μόνα ή από κοινού με άλλα, τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή εάν τα στοιχεία αυτά καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

68. Όταν ο καθορισμός των σκοπών και του τρόπου της επεξεργασίας γίνεται, ως εκ τούτου, από το εθνικό δίκαιο, πρέπει, σύμφωνα με την πλέον πρόσφατη νομολογία, να εξετάζεται εάν το εθνικό δίκαιο ορίζει τον υπεύθυνο της επεξεργασίας ή προβλέπει τα ειδικά κριτήρια για τον ορισμό του. Ο ορισμός του υπευθύνου της επεξεργασίας από το εθνικό δίκαιο μπορεί να γίνεται όχι μόνο ρητώς, αλλά και εμμέσως. Στην τελευταία αυτή περίπτωση απαιτείται, εντούτοις, ο ορισμός του υπευθύνου της επεξεργασίας να συνάγεται με επαρκή βεβαιότητα από τον ρόλο, την αποστολή και τις εξουσίες που ανατίθενται στο συγκεκριμένο πρόσωπο ή στη συγκεκριμένη οντότητα [56].

[52] Απόφαση της 24ης Φεβρουαρίου 2022, Valsts ieņēmumu dienests (Επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για φορολογικούς σκοπούς) (C-175/20, EU:C:2022:124, σκέψη 35).

[53] Απόφαση της 7ης Μαρτίου 2024, IAB Europe (C-604/22, EU:C:2024:214, σκέψεις 53 έως 55 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[54] Βλ., συναφώς, κατευθυντήριες γραμμές 07/2020 σχετικά με τις έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία στον ΓΚΠΔ, που θεσπίστηκαν στις 7 Ιουλίου 2021, οι οποίες διατίθενται στη διεύθυνση: https://www.edpb.europa.eu/system/files/2023-10/edpb_guidelines_202007_controllerprocessor_final_el.pdf, σημείο 20, κατά το οποίο η «[…] έννοι[α] του υπευθύνου επεξεργασίας αναφέρεται στην *επιρροή* του υπευθύνου επεξεργασίας στην επεξεργασία με την *άσκηση αρμοδιοτήτων λήψης αποφάσεων*. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι ο φορέας που *λαμβάνει αποφάσεις* για ορισμένα κρίσιμα στοιχεία της επεξεργασίας».

[55] Ο όρος «σκοποί» αναφέρεται στο «γιατί» της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δηλαδή στους λόγους αυτής της επεξεργασίας και στους στόχους που επιδιώκει. Ο όρος «μέσα» αναφέρεται στο «πώς» αυτής της επεξεργασίας, δηλαδή στον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιείται. Ως εκ τούτου, τα μέσα επεξεργασίας περιλαμβάνουν τα τεχνικά και οργανωτικά στοιχεία της, όπως η αποθήκευση, η προσβασιμότητα και η περίοδος αποθήκευσης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Βλ., συναφώς, Bygrave, L. A., και Tosoni, L., «Article 4(7). Controller», σε: Kuner, C., Bygrave, L. A., Docksey, C., και Drechsler, L. (επιμ.), *The EU General Data Protection Regulation (GDPR): A Commentary*, Oxford University Press, Οξφόρδη, 2020, σ. 150.

[56] Απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 2024, État belge (Επεξεργασία δεδομένων από επίσημη εφημερίδα) (C-231/22, EU:C:2024:7, σκέψεις 29 και 30). Βλ., επίσης, τις κατευθυντήριες γραμμές 07/2020 σχετικά με τις έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία στον ΓΚΠΔ, που εγκρίθηκαν στις 7 Ιουλίου 2021, σημείο 24, κατά το οποίο, «συνηθέστερο είναι το φαινόμενο η νομοθεσία να καθορίζει μια υποχρέωση ή να επιβάλλει σε κάποιον φορέα το καθήκον να συλλέγει και να επεξεργάζεται συγκεκριμένα δεδομένα, παρά να ορίζει απευθείας τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή να καθορίζει τα κριτήρια για τον διορισμό του. Στις περιπτώσεις αυτές ο σκοπός της επεξεργασίας συχνά καθορίζεται από τη νομοθεσία. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας ορίζεται κατά κανόνα από τον νόμο για την επίτευξη αυτού του σκοπού, αυτού του δημόσιου καθήκοντος».

69. Στην προκειμένη περίπτωση, από τις αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 132a, παράγραφος 6, του βουλγαρικού Συντάγματος, η Επιθεώρηση είναι αρμόδια, μεταξύ άλλων, για τη διενέργεια ελέγχων σχετικά με την ακεραιότητα και τις συγκρούσεις συμφερόντων των δικαστικών λειτουργών. Υπό την ιδιότητά της αυτή ελέγχει, σύμφωνα με τον νόμο περί της δικαστικής εξουσίας[57], τις δηλώσεις περιουσιακών στοιχείων και συμφερόντων που πρέπει να υποβάλλονται σε αυτήν από τους δικαστικούς λειτουργούς. Η Επιθεώρηση δημοσιεύει τις δηλώσεις αυτές στην ιστοσελίδα της και τις τηρεί σε δημόσιο ηλεκτρονικό μητρώο[58]. Επιπλέον, από το άρθρο 20 του νόμου περί της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προκύπτει ότι τα μέλη της Επιθεώρησης υποχρεούνται να μην αποκαλύπτουν πληροφορίες οι οποίες καλύπτονται από απόρρητο που προστατεύεται από τον νόμο και οι οποίες περιέρχονται σε γνώση τους κατά την άσκηση του έργου τους.

70. Η Επιθεώρηση δύναται, προκειμένου να εκπληρώσει την αποστολή της, να λάβει κοινοποίηση από τραπεζικό ίδρυμα στοιχείων που αφορούν τους λογαριασμούς και τις καταθέσεις δικαστικών λειτουργών και των μελών των οικογενειών τους. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η διαδικασία ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Συγκεκριμένα, αν τα υποκείμενα των δεδομένων δεν έχουν δώσει τη συγκατάθεσή τους για την εν λόγω κοινοποίηση, η Επιθεώρηση μπορεί, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 175e, παράγραφος 6, του νόμου περί της δικαστικής εξουσίας, και του άρθρου 62, παράγραφος 6, του νόμου περί των πιστωτικών ιδρυμάτων, να ζητήσει από το Rayonen sad (πρωτοδικείο) να διατάξει την κοινοποίηση από την τράπεζα των δεδομένων που καλύπτονται από το τραπεζικό απόρρητο.

71. Σύμφωνα με το άρθρο 62, παράγραφος 7 του ανωτέρω νόμου, το εν λόγω δικαστήριο αποφαίνεται το αργότερο εντός 24 ωρών από την παραλαβή της αίτησης, καθορίζοντας την περίοδο την οποία αφορούν οι πληροφορίες που καλύπτονται από το τραπεζικό απόρρητο. Από τις πληροφορίες που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο[59] καθώς και από τις παρατηρήσεις που υπέβαλε η Βουλγαρική Κυβέρνηση[60] προκύπτει ότι το Rayonen sad (πρωτοδικείο) περιορίζεται στην εξακρίβωση, αφενός, του αν η αίτηση υποβάλλεται από δημόσια αρχή ή από δημόσιο φορέα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 62, παράγραφος 6, του νόμου περί των πιστωτικών ιδρυμάτων, και, αφετέρου, του αν τα πρόσωπα των οποίων οι λογαριασμοί αποτελούν το αντικείμενο της αίτησης για την άρση του τραπεζικού απορρήτου υπέχουν την υποχρέωση δήλωσης κατά την έννοια του νόμου περί της δικαστικής εξουσίας.

72. Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας που θεσπίζει το βουλγαρικό δίκαιο, το Rayonen sad (πρωτοδικείο) ασκεί, όπως υπογραμμίζει το αιτούν δικαστήριο, μόνον τυπικό έλεγχο επί των αιτήσεων κοινοποίησης στοιχείων που καλύπτονται από το τραπεζικό απόρρητο οι οποίες υποβάλλονται σε αυτό από την Επιθεώρηση.

73. Επισημαίνω, συναφώς, ότι το επιληφθέν της υπόθεσης, κατόπιν πρωτοβουλίας της Επιθεώρησης, δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί επί των οικείων αιτήσεων εντός ιδιαίτερα σύντομου χρονικού διαστήματος, χωρίς να είναι σε θέση να προβεί σε εκτίμηση ούτε σχετικά με τη λυσιτέλεια της εν λόγω κοινοποίησης σε σχέση με τον σκοπό της ανίχνευσης περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων ούτε σχετικά με τις μεθόδους διάθεσης των επίμαχων δεδομένων και τη χρήση που μπορεί να γίνει στη συνέχεια από την Επιθεώρηση. Επιπλέον, οι πληροφορίες

[57] Αναφέρομαι στο άρθρο 54, παράγραφος 1, σημείο 8, στο άρθρο 175a, παράγραφος 1, και στο άρθρο 175b, παράγραφος 4, του νόμου περί της δικαστικής εξουσίας.

[58] Αυτές οι απαιτήσεις προβλέπονται στο άρθρο 175c, παράγραφος 6, και στο άρθρο 175d, παράγραφος 1, του νόμου περί της δικαστικής εξουσίας.

[59] Βλ. σημείο 63 της αποφάσεως περί παραπομπής στην υπόθεση C-332/23.

[60] Βλ. σημείο 26 των παρατηρήσεων.

αυτές κοινοποιούνται απευθείας από την τράπεζα στην Επιθεώρηση, η οποία πρέπει να διασφαλίζει την εμπιστευτικότητα. Η εν λόγω αρχή εξετάζει τους λογαριασμούς των δικαστικών λειτουργών και των μελών των οικογενειών τους προκειμένου να επαληθεύσει την ορθότητα των περιουσιακών τους στοιχείων, να ελέγξει, σύμφωνα με την αποστολή που της έχουν ανατεθεί από το βουλγαρικό Σύνταγμα, την ακεραιότητα των δικαστικών λειτουργών και να εξακριβώσει την ύπαρξη ενδεχόμενων περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων.

74. Από τα ανωτέρω στοιχεία συμπεραίνω ότι το δικαστήριο δεν έχει την εξουσία να καθορίσει τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που καλύπτονται από το τραπεζικό απόρρητο.

75. Είναι, ωστόσο, σαφές ότι το βουλγαρικό δίκαιο έχει καθορίσει, έστω και σιωπηρώς, τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας των εν λόγω δεδομένων και έχει ορίσει την Επιθεώρηση ως υπεύθυνη για την εν λόγω επεξεργασία, κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 7, του ΓΚΠΔ.

76. Από τον εν λόγω καθορισμό των σκοπών και του τρόπου της επεξεργασίας προκύπτει, συνακόλουθα, ότι, λαμβανομένου υπόψη του ρόλου, της αποστολής και των αρμοδιοτήτων που του έχουν ανατεθεί από το εθνικό δίκαιο, το δικαστήριο το οποίο επιτρέπει την κοινοποίηση των πληροφοριών αυτών στην Επιθεώρηση δεν καθορίστηκε από τον Βούλγαρο νομοθέτη προκειμένου να αναλάβει μια τέτοια ευθύνη. Φρονώ, εξάλλου, ότι απλώς και μόνον το γεγονός ότι η κοινοποίηση των πληροφοριών προϋποθέτει τη χορήγηση έγκρισης εκ μέρους δικαστηρίου δεν αρκεί για τον χαρακτηρισμό του εν λόγω δικαστηρίου ως «υπευθύνου επεξεργασίας» των δεδομένων αυτών. Πράγματι, από τα προεκτεθέντα στοιχεία συνάγεται ότι η έγκριση αυτή δεν έχει άλλον σκοπό πέραν του να επιτρέψει στην Επιθεώρηση να επεξεργαστεί τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που της κοινοποιήθηκαν από την τράπεζα, σύμφωνα με τους σκοπούς και τον τρόπο που καθορίζεται στη βουλγαρική νομοθεσία.

77. Κατά τη γνώμη μου, υπό το πρίσμα όλων των ανωτέρω στοιχείων, το δικαστήριο το οποίο παρέχει σε δημόσια αρχή πρόσβαση στις τραπεζικές καταθέσεις δικαστικών λειτουργών και των μελών των οικογενειών τους, υπό τη μοναδική προϋπόθεση της εκ των προτέρων εξακρίβωσης περί του ότι η εν λόγω αίτηση υποβλήθηκε όντως από δημόσια αρχή και ότι αφορά πρόσωπα που υπέχουν υποχρέωση δήλωσης των περιουσιακών τους στοιχείων, δεν δύναται, λόγω του ρόλου, των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων που του ανατίθενται από την εθνική νομοθεσία, να χαρακτηριστεί ως υπεύθυνος επεξεργασίας των εν λόγω δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 7, του ΓΚΠΔ.

Γ. Επί του έκτου προδικαστικού ερωτήματος

78. Το έκτο προδικαστικό ερώτημα υποβάλλεται ανεξάρτητα από την απάντηση που πρέπει να δώσει το Δικαστήριο στο τρίτο και στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 79, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη, επιβάλλει στη δικαστική αρχή η οποία αποφαίνεται επί της αιτήσεως κοινοποίησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλεται από δημόσια αρχή να διασφαλίζει αυτεπαγγέλτως την προστασία των προσώπων τα οποία αφορούν τα δεδομένα αυτά απαιτώντας από την εν λόγω αρχή να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα ασφαλείας που λαμβάνονται δυνάμει του άρθρου 33, παράγραφος 3, στοιχείο δ′, του ΓΚΠΔ και σχετικά με την αποτελεσματική εφαρμογή τους, όταν είναι γνωστό ότι η εν λόγω αρχή έχει διαπράξει, στο παρελθόν, παραβίαση της ασφάλειας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

79. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η διαδικασία που διεξάγεται ενώπιόν του δεν συνιστά κατ' αντιμωλίαν συζήτηση και τα πρόσωπα τα οποία αφορά η αίτηση κοινοποίησης των υπολοίπων τραπεζικών λογαριασμών των δικαστικών λειτουργών και των μελών των οικογενειών τους δεν είναι διάδικοι[61]. Εκτιμά ότι, αν περιοριστεί, όπως απαιτεί η βουλγαρική νομοθεσία, σε αμιγώς τυπική εξέταση των αιτήσεων αυτών, τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα δεν θα έχουν το δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προσφυγής που κατοχυρώνεται στις διατάξεις του άρθρου 79, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη.

80. Ως εκ τούτου, για να δοθεί απάντηση σε αυτό το προδικαστικό ερώτημα, πρέπει να διευκρινιστεί αν οι οικείες διατάξεις επιβάλλουν στο δικαστήριο το οποίο αποφασίζει στο πλαίσιο μιας τέτοιας διαδικασίας την υποχρέωση να ελέγχει αυτεπαγγέλτως την επάρκεια των μέτρων που αποσκοπούν στην αποτροπή τυχόν μεταγενέστερης παραβίασης της ασφάλειας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των οποίων ζητείται η κοινοποίηση.

81. Κατά τη γνώμη μου, από τον σκοπό των διατάξεων του άρθρου 79, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ προκύπτει ότι η απάντηση στο ερώτημα αυτό μόνον αρνητική μπορεί να είναι.

82. Συναφώς, φρονώ ότι το ζήτημα της ασφάλειας των πληροφοριών που καλύπτονται από το τραπεζικό απόρρητο, το οποίο έθεσε το αιτούν δικαστήριο, πρέπει να προσεγγιστεί υπό το πρίσμα των υποχρεώσεων που βαρύνουν τον υπεύθυνο επεξεργασίας, του οποίου πρέπει να υπενθυμιστούν τα κύρια χαρακτηριστικά.

83. Πρώτον, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να αποτρέπει οποιαδήποτε παραβίαση της ασφάλειας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Πιο συγκεκριμένα, είναι, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ, υπεύθυνος για τη συμμόρφωση με τις αρχές που σχετίζονται με την επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων που ορίζονται στην παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου και πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει ότι αυτές τηρούνται. Ειδικότερα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει, σύμφωνα με την αρχή της ακεραιότητας και της εμπιστευτικότητας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εξαγγέλλεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού, να μεριμνά ώστε τα δεδομένα αυτά να υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά τρόπο που να εγγυάται την ενδεδειγμένη ασφάλειά τους με τη χρησιμοποίηση κατάλληλων τεχνικών ή οργανωτικών μέτρων. Σύμφωνα με το άρθρο 32, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, τα μέτρα αυτά πρέπει να διασφαλίζουν κατάλληλο επίπεδο ασφάλειας έναντι των κινδύνων που ενέχει η επεξεργασία.

84. Δεύτερον, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να αντιδρά σε οποιαδήποτε παραβίαση της ασφάλειας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ως εκ τούτου, το άρθρο 33, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ υποχρεώνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας να γνωστοποιεί την εν λόγω παραβίαση στην αρμόδια εποπτική αρχή και να περιγράφει, σύμφωνα με την παράγραφο 3, στοιχείο δ', του εν λόγω άρθρου, τα προτεινόμενα προς λήψη μέτρα για την αντιμετώπιση της παραβίασης καθώς και, όπου ενδείκνυται, μέτρα για την άμβλυνση ενδεχόμενων δυσμενών συνεπειών της.

85. Στο πλαίσιο των διατάξεων αυτών πρέπει να εξεταστεί το αντικείμενο της δικαστικής προσφυγής που προβλέπεται στο άρθρο 79, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ. Σε αυτό το σημείο, πρέπει να υπομνησθεί ότι, στο κεφάλαιο VIII του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Προσφυγές, ευθύνη και κυρώσεις», ο νομοθέτης της Ένωσης θέσπισε, προς όφελος των

[61] Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 62, παράγραφος 7, του νόμου περί των πιστωτικών ιδρυμάτων, η απόφαση του Rayonen sad (πρωτοδικείου) δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα.

προσώπων τα οποία αφορά η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, διάφορα μέσα έννομης προστασίας ενώπιον των διοικητικών ή δικαστικών αρχών, διευκρινίζοντας ότι το καθένα από αυτά πρέπει να μπορεί να ασκηθεί «με την επιφύλαξη» των λοιπών [62].

86. Κατ' αρχάς, το άρθρο 77, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ προβλέπει ότι κάθε υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να υποβάλει καταγγελία σε εποπτική αρχή, εάν θεωρεί ότι η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα παραβαίνει τον κανονισμό αυτό. Ακολούθως, σύμφωνα με το άρθρο 78, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει το δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προσφυγής κατά νομικά δεσμευτικής απόφασης εποπτικής αρχής που το αφορά.

87. Τέλος, το άρθρο 79, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, το οποίο επιγράφεται «[δ]ικαίωμα πραγματικής δικαστικής προσφυγής κατά υπευθύνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία», διασφαλίζει σε κάθε υποκείμενο των δεδομένων το δικαίωμα να ασκήσει πραγματική δικαστική προσφυγή, εάν θεωρεί ότι τα δικαιώματά του που απορρέουν από τον εν λόγω κανονισμό παραβιάστηκαν ως αποτέλεσμα της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν κατά παράβαση του εν λόγω κανονισμού. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, το άρθρο αυτό δεν απαλλάσσει το υποκείμενο των δεδομένων από την υποχρέωση που υπέχει βάσει του άρθρου 82, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, να αποδείξει ότι υπέστη πράγματι υλική ή μη υλική ζημία [63].

88. Κατά τη γνώμη μου, από τη διατύπωση αυτών των δύο τελευταίων άρθρων προκύπτει αναμφισβήτητα ότι η προσφυγή που ασκείται κατά υπευθύνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία αποσκοπεί στην αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από την προηγούμενη προσβολή των δικαιωμάτων που προβλέπονται από τον ΓΚΠΔ. Από την άλλη πλευρά, από το γράμμα των εν λόγω άρθρων δεν συνάγεται σε καμία περίπτωση ότι ένα δικαστήριο έχει την υποχρέωση να ελέγχει *προληπτικά* ότι έχουν ληφθεί από τον υπεύθυνο επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέτρα κατάλληλα για την αποτροπή οποιασδήποτε μεταγενέστερης παραβίασης των δικαιωμάτων αυτών.

89. Κατόπιν τούτου, είναι απαραίτητο να διαπιστωθεί ο αντίκτυπος των διατάξεων του άρθρου 47 του Χάρτη στην ερμηνεία του άρθρου 79, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ.

90. Όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 141 του εν λόγω κανονισμού [64], οι διατάξεις του άρθρου 79, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού αποσκοπούν στην εφαρμογή του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη. Με άλλα λόγια, ο νομοθέτης της Ένωσης έχει ήδη ενσωματώσει αυτό το δικαίωμα κατά την κατάρτιση των διατάξεων που διέπουν την προσφυγή που μπορεί να ασκήσει το υποκείμενο των δεδομένων κατά του υπευθύνου επεξεργασίας.

[62] Απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 2023, Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (C-132/21, EU:C:2023:2, σκέψη 34).

[63] Απόφαση της 11ης Απριλίου 2024, juris (C-741/21, EU:C:2024:288, σκέψη 39). Αντιθέτως, στο πλαίσιο αγωγής αποζημίωσης που ασκείται βάσει του άρθρου 82 του ΓΚΠΔ, ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει το βάρος απόδειξης της καταλληλότητας των μέτρων ασφαλείας που εφάρμοσε δυνάμει του άρθρου 32 του εν λόγω κανονισμού. Πρβλ. απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 2023, Natsionalna agentsia za prihodite (C-340/21, EU:C:2023:986).

[64] Η εν λόγω αιτιολογική σκέψη προβλέπει ότι: «*[κ]άθε υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει* να έχει το δικαίωμα να υποβάλει καταγγελία σε μία μόνη εποπτική αρχή, ιδίως στο κράτος μέλος της συνήθους διαμονής του, και *το δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προσφυγής σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη, εφόσον θεωρεί ότι παραβιάζονται τα δικαιώματά του βάσει του παρόντος κανονισμού* ή όταν η εποπτική αρχή δεν δίνει συνέχεια σε μια καταγγελία, απορρίπτει εν όλω ή εν μέρει ή κρίνει απαράδεκτη μια καταγγελία ή δεν ενεργεί ενώ οφείλει να ενεργήσει για να προστατεύσει τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων» (η υπογράμμιση δική μου).

91. Επομένως, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, τα χαρακτηριστικά των μέσων έννομης προστασίας που προβλέπονται στο άρθρο 77, παράγραφος 1, το άρθρο 78, παράγραφος 1, και το άρθρο 79, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ πρέπει να καθορίζονται σύμφωνα με το δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προστασίας. Από αυτή την άποψη, απόκειται στα κράτη μέλη να διασφαλίζουν, στο πλαίσιο της δικονομικής τους αυτονομίας, ότι οι συγκεκριμένοι κανόνες που διέπουν την άσκηση των μέσων έννομης προστασίας παρέχουν στα υποκείμενα των δεδομένων τη συγκεκριμένη δυνατότητα διασφάλισης της προστασίας των δικαιωμάτων που έχουν βάσει του εν λόγω κανονισμού [65].

92. Υπό το πρίσμα όλων αυτών των στοιχείων, επιβάλλεται η εξέταση του ρόλου που έχει ανατεθεί από τον Βούλγαρο νομοθέτη στο αιτούν δικαστήριο.

93. Είναι αλήθεια ότι, σύμφωνα με την επιλογή του Βούλγαρου νομοθέτη, το δικαστήριο ασκεί, στο πλαίσιο διαδικασίας που δεν διεξάγεται κατ' αντιμωλίαν, μόνον έναν αμιγώς τυπικό έλεγχο επί των αιτήσεων που υποβάλλονται σε αυτό από την Επιθεώρηση για κοινοποίηση των υπολοίπων των τραπεζικών λογαριασμών δικαστικών λειτουργών και των μελών των οικογενειών τους. Τούτου λεχθέντος, και παρά το γεγονός ότι διαθέτει κάποιες περιορισμένες αρμοδιότητες, από το άρθρο 79, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ δεν προκύπτει σε καμία περίπτωση ότι το δικαστήριο θα έπρεπε, προτού αποφανθεί επί των αιτήσεων αυτών, να έχει την εξουσία να ελέγχει αυτεπαγγέλτως την επάρκεια των μέτρων που ελήφθησαν προς αποτροπή τυχόν μεταγενέστερης παραβίασης της ασφάλειας των εν λόγω δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

94. Ειδικότερα, φρονώ ότι, για τους λόγους που εξέθεσα προηγουμένως, η εθνική νομοθεσία έχει ορίσει την Επιθεώρηση ως υπεύθυνη για την επεξεργασία των πληροφοριών που καλύπτονται από το τραπεζικό απόρρητο των οποίων η κοινοποίηση διατάσσεται από τη δικαστική αρχή. Ως εκ τούτου, η Επιθεώρηση, υπό την ιδιότητα αυτή, υποχρεούται να λάβει όλα τα μέτρα που προβλέπονται από τον ΓΚΠΔ για τη διασφάλιση της ασφάλειας των πληροφοριών που έχει συλλέξει.

95. Από αυτή την άποψη, για τη συμμόρφωση με το σύστημα που εφαρμόζεται από τον ΓΚΠΔ, αρκεί, σύμφωνα με το άρθρο 79, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, τα πρόσωπα τα οποία αφορά η κοινοποίηση να μπορούν, σε περίπτωση προσβολής των δικαιωμάτων που έχουν βάσει του εν λόγω κανονισμού, να ασκήσουν δικαστική προσφυγή κατά της Επιθεώρησης σύμφωνα με τους δικονομικούς κανόνες που εγγυώνται την τήρηση του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη [66].

96. Λαμβανομένων υπόψη όλων των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει ότι, με την επιφύλαξη των ανωτέρω, το άρθρο 79, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη, δεν υποχρεώνει το δικαστήριο στο οποίο έχει ανατεθεί, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, κατόπιν διαδικασίας που δεν διεξάγεται κατ' αντιμωλίαν, να αποφαίνεται επί αιτήσεων κοινοποίησης των υπολοίπων τραπεζικών λογαριασμών των δικαστικών λειτουργών και των μελών των οικογενειών τους, να ελέγχει αυτεπαγγέλτως αν ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει λάβει μέτρα για την αποτροπή τυχόν μεταγενέστερης παραβίασης της ασφάλειας των εν λόγω δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

[65] Βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 2023, Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (C-132/21, EU:C:2023:2, σκέψεις 51 και 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[66] Σημειώνω επ' αυτού ότι το άρθρο 39 του νόμου περί της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προβλέπει ότι το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί, σε περίπτωση παραβίασης των δικαιωμάτων που έχει βάσει του ΓΚΠΔ και του νόμου αυτού, να προσβάλλει ενώπιον δικαστηρίου τις πράξεις και τις ενέργειες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να ζητήσει αποζημίωση για τη ζημία που υπέστη ως αποτέλεσμα της παράνομης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία.

VI. Πρόταση

97. Υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο πρώτο, στο τρίτο και στο έκτο προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το Sofiyski rayonen sad (πρωτοδικείο Σόφιας, Βουλγαρία) ως εξής:

1) Το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε νομοθεσία η οποία, όπως ερμηνεύεται από την εθνική νομολογία, επιτρέπει στα μέλη ενός οργάνου, τα οποία εκλέγονται από το κοινοβούλιο για προκαθορισμένης διάρκειας και μη ανανεώσιμες διαδοχικά θητείες και στα οποία έχει ανατεθεί η εξουσία να ελέγχουν τις δραστηριότητες και την ακεραιότητα των δικαστών και των εισαγγελέων καθώς και να προτείνουν την κίνηση πειθαρχικών διώξεων σε βάρος των τελευταίων, να εξακολουθούν να ασκούν de facto και επ' αόριστον τα καθήκοντά τους πέραν της λήξης της θητείας τους, χωρίς να καταβάλλεται η δέουσα επιμέλεια προκειμένου να εξαλειφθεί βραχυπρόθεσμα το κώλυμα που ακινητοποιεί τη διαδικασία ανανέωσης των μελών του εν λόγω οργάνου, οσάκις η εν λόγω νομοθεσία δεν έχει διαμορφωθεί κατά τρόπον ώστε να μην είναι δυνατόν να εγείρεται καμία εύλογη αμφιβολία στους πολίτες όσον αφορά τη χρησιμοποίηση των εξουσιών και των αρμοδιοτήτων του εν λόγω οργάνου ως μέσου άσκησης πιέσεων στο έργο των δικαστών και των εισαγγελέων ή ως μέσου πολιτικού ελέγχου του έργου τους.

2) Το άρθρο 4, σημείο 7, του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων),

   έχει την έννοια ότι:

   το δικαστήριο το οποίο παρέχει σε δημόσια αρχή πρόσβαση στα υπόλοιπα των τραπεζικών λογαριασμών των δικαστικών λειτουργών και των μελών των οικογενειών τους, υπό τη μοναδική προϋπόθεση της εκ των προτέρων εξακρίβωσης περί του ότι η εν λόγω αίτηση υποβλήθηκε όντως από δημόσια αρχή και ότι αφορά πρόσωπα που υπέχουν υποχρέωση δήλωσης των περιουσιακών τους στοιχείων, δεν δύναται, λόγω του ρόλου, των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων που του ανατίθενται από την εθνική νομοθεσία, να χαρακτηριστεί ως υπεύθυνος επεξεργασίας των εν λόγω δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

3) Το άρθρο 79, παράγραφος 1, του κανονισμού 2016/679, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων,

   έχει την έννοια ότι:

   το δικαστήριο στο οποίο έχει ανατεθεί, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, κατόπιν διαδικασίας που δεν διεξάγεται κατ' αντιμωλίαν, να αποφαίνεται επί αιτήσεων κοινοποίησης των υπολοίπων τραπεζικών λογαριασμών των δικαστικών λειτουργών και των μελών των οικογενειών τους, δεν υποχρεούται να ελέγχει αυτεπαγγέλτως αν ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει λάβει μέτρα για την αποτροπή τυχόν μεταγενέστερης παραβίασης της ασφάλειας των εν λόγω δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Εντούτοις, το εθνικό δίκαιο πρέπει να προβλέπει ότι οι δικονομικοί κανόνες οι οποίοι διέπουν τη δικαστική προσφυγή που μπορούν να ασκήσουν, σύμφωνα με το

άρθρο 79, παράγραφος 1, τα πρόσωπα τα οποία αφορά η εν λόγω κοινοποίηση κατά του υπευθύνου επεξεργασίας εγγυώνται την τήρηση του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

[i] Στο παρόν κείμενο επήλθαν τροποποιήσεις γλωσσικής φύσεως στα σημεία 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 22, 54, 96 μετά την ανάρτηση των προτάσεων στην Ψηφιακή Συλλογή.